

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 19 (46-tieji metai) * 1986 m. GEGUŽĖS - MAY 8 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220

50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

(h.n.)

PASKUTINĖS ŽINIOS APIE SOVIETŲ ATOMINĖS JĖGAINĖS KATASTROFĄ

Nuo Chernobyl' atominės jėgainės sprogimo praėjus 12-kai dienų, pagaliau sovietai paskelbė vieną kitą faktą, iš kurių dabar galima apytikriai susidaryti vaizdą, kas iš tikrųjų atsitiko. Sovietai pranešė, kad milžiniškas sprogimas jėgainėje įvyko balandžio mėn. 26 d. Vakarų ekspertai tačiau mano, kad nelaimė prasidėjo jau dieną anksčiau. Tasso agentūra patvirtino, kad vienas reaktorius yra visiškai sunaikintas, o trys kiti buvo išjungti ir neveikia. Uždarytos ir visos sovietų jėgainės, naudojamos grafita, jų tarpe ir Lietuvoje esanti Ignalinos atominė jėgainė. Iš sprogusio reaktoriaus dar vis tebekylančios nuodingos radioaktyvinės dujos. Kokio stiprumo radiacija buvo sprogimo metu ir kokia ji yra dabar, sovietai nesako. Sovietų šaltiniai taip pat patvirtino, kad evakuota esą virš 50,000 gyventojų ir radioaktyviniai nuodai yra užnuodiję apie 30 kilometrų plotą nuo sprogimo centro. Iš tos apylinkės išvežti visi gyventojai, paskersti visi gyvuliai ir jame nebus galima gyventi dar ilgą laiką. Vakariečiai mano, kad tas plotas yra žymiai didesnis ir, pačiom paskutinėmis žiniomis, sovietai dar užuominas, jog tai tiesa. Kremlius taip pat patvirtino, kad radiacija stipriai palietė Ukrainą ir šiaurę ir šiaurės vakarus nuo Chernobyl'o, taip pat Lenkiją ir Baltiją (neminima Lietuva, Latvija ir Estija, bet savaime aišku, kad jos taip pat turėjo gauti nemažą kiekį radioaktyviųjų nuodų). Kremlius taip pat patvirtina, kad užnuodytas ne tik geriamo vandens baseinas, teikiąs vandenį Kijevo miestui, bet ir Pripetės ir Užo upių vandenys, kurie įteka į Dniepro upę. Pripetės miestas, kur gyvena apie 25,000 žmonių, esąs tuščias. Oficialiai sovietai vis dar tebesako, kad žuvę tik du asmenys ir 197 sužeisti. Tuo vakariečių žinoma netiki ir iš partijos didžiųjų paskutinių pasisakymų galima spėti, jog aukų būta daugiau ir kad ateityje jų bus dar daugiau. Amerikietis daktaras Robert Gale, kaulų smegenų specialistas, buvo pakviestas ir nuvyko į Maskvą. Jis yra žinomas chirurgas, atliekąs sveikų kaulų smegenų įdėjimo operacijas, paliestas radiacijos. Ankstyvesnieji vakariečių spėjimai, kad galėjo žūti arba būti paliesti tūkstančiai, dar gali pasitvirtinti, kai radioaktyviniai nuodai sukels vėžio ir kitokias ligas, nuo kurių žmonės miršta po mėnesių arba metų. Kanados vyriausybė (taip pat ir kitų Vakarų valstybių) pataria nevykti į Kijevą,

Maskvą ir Varšuvą. Nepataria vykti į vietas, esančias 800 kilometrų spinduliu nuo sprogusios jėgainės. Ypač pavojinga tenai būti arba lankytis tas vietas nėsčioms moterims ir vaikams.

VIRŠUNIŲ KONFERENCIJA JAPONIJOJE BAIGĖSI

Š.m. gegužės mėn. 6 d. septynių didžiųjų Vakarų valstybių galvos baigė pasitarimus Tokijo mieste ir paskelbė bendrą komunikatą. Spaudos nuomone, šis pasitarimas buvęs vienas sėkmingiausių. Pasisakyta prieš visus teroristus, ypač pabrėžiant Libijos kenksmingą veiklą ir pažadama naudoti bendras ekonomines bei politines sankcijas. Susitarta taip pat dėl naujos piniginių sistemos, kuri nebuvo keista jau 15 metų. Papeikta buvo Sovietų Sąjunga už slėpimą faktų apie Chernobyl'o atominės jėgainės sprogimą ir to sprogimo pavojingas pasekmes. Konferencija reikalauja, kad kuo skubiausiai būtų pasirašyta nauja tarptautinė sutartis, kuri privers tuos pranešti tuojau ir visoms paliestoms valstybėms apie bet kokią, bet kur įvykusią atominę jėgainių katastrofą. Penki didieji (JAV, Didž. Britanija, Prancūzija, Vakarų Vokietija ir Japonija) sutiko, kad kiti du mažesnieji partneriai, būtent Kanada ir Italija, turės teisę dalyvauti G-5 (t.y. penkių didžiųjų branduolio) pasitarimuose, kai bus svarstomi klausimai, kurie kokių nors būdu liečia ir šias dvi valstybes. Konferencija, kuri buvo saugoma net 30,000 policijos, bandė sutrukdyti pora tūkstančių narių turintį kraštutinių kairiųjų (komunistų) japonų gaują. Jos fanatiški pasekėjai iššovė keletą raketų, kurios nukrito toli nuo konferencijos vietovės (tačiau dvi vos nepataikė į Kanados ambasadą) ir išsprogdino prie požeminių traukinių pora sprogmenų.

PRINCAS ATIDARĖ EXPO '86

Š.m. gegužės mėn. 2 d. princas Charles, atvykęs Vancouverio parodon kartu su žmona Diana, Valijos princese, oficialiai atidarė EXPO '86. Nors oras buvo vėsokas ir lynojo, minios žmonių susirinko į parodos atidarymą. Atidaryme šoko apie 200 etninių grupių šokėjų, apsirengusių savo tautiniais rūbais. Paroda veiks penkeris mėnesius.

SOVIETAI PASKYRĖ SAUGUMIETI AFGANISTANO KOMPARTIJOS VADU

Š.m. gegužės mėn. 4 d. dabartinis sovietų pastatytas Afganistano komunistų partijos vadas Babrak Karmal atsisakė iš pareigų neva tai dėl ligos. Jau kurį laiką buvo spėjama, kad jisai

bus išmestas iš savo posto dėl nesėkmingų pastangų likviduoti Afganistano laisvės kovotojus. Jo vieton Kremlius paskyrė buvusį Afganistano saugumo viršininką Mohammad Najibullah. Naujasis partijos generalinis sekretorius yra pasižymėjęs savo fantastiškumu bei žiaurumu. Jo 30,000 saugumiečių, priklausančių Afganistano Khad (slaptosios policijos) eilėms, liūdnai pagarsėjo dėl kanikinių kalėjimuose antikomunistų ir ypač suimtųjų laisvės kovotojų. Khad palaiko glaudžius santykius su sovietine KGB. Kremlui šiuos metu kaip tikrai tokio budelio reikia, kad padėtų jų 120,000 okupacinei armijai kovoti su norinčiais laisvai gyventi afganistaniečiais

KURT WALDHEIM GAVO DAUGIAUSIA BALSŲ

Buvęs Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Kurt Waldheim Austrijos federalinės respublikos prezidento rinkimuose gavo daugiausia balsų, bet nesurinko jų virš 50 nuošimčių (gavo 43.7%). Todėl š.m. birželio mėn. 8 d. bus praversti papildomieji rinkimai ir juose kandidatuos tikrai du daugiausia balsų gavę kandidatai, būtent, Kurt Waldheim ir Kurt Steyer (jis gavo 43.7 nuošimčių balsų). Nežiūrint Amerikos žydų organizacijų, ypač Pasaulinio Žydų Kongreso - WJC didelės ir priešiškos propagandos, kaltinant Waldheim'ą buvus nacių karo nusikaltėliu, politiniai stebėtojai mano, kad Waldheimas busias išrinktas naujoju Austrijos prezidentu.

SPROGO JAV RAKETA

JAV erdvių tyrinėjimo pragramą ištiko trečia iš eilės nesėkmė. Iki šiol viena iš patikimiausių Delta 178 raketa š.m. gegužės 3 d. sprogo vos pakilusi, nes sugedus jos pagrindiniam motorui, ji turėjo būti susprogdinta kartu su erdvėn neštuvu komunikacijos satelitu. Anksčiau Challenger raketos sprogime (sausio 28 d.) žuvo septyni astronautai, po to sprogo (balandžio mėn. 18 d.) Titan 34 D raketa, taip pat vos pakilusi erdvėn. Arba tai yra fatališka nesėkmė, arba amerikiečiai gal turėtų pasidomėti ar nėra šiose nesėkmėse įvelta sabotažo galimybė.

PRANEŠA ELTA:

DR. HABSBURGAS SUSITIKO SU DR. BOBELIU FLORIDOJE

Š.m. balandžio mėn. 9 d. Tampas Universitetas Tampa, Fla., suteikė dr. Otto von Habsburgui teisės mokslų garbės doktoratą už jo tarptautinę politinę veiklą - išleistas 24 knygos, savaitinį politinį vedamąjį Europos laikraščiuose ir kt. Šia proga pasakytoje savo kalboje dr. von Habsburgas paminėjo, kad Europa nepritare Amerikos akcijai prieš Quaddafi, kadangi jis yra grynai Sovietų Sąjungos įrankis, kad terorizmas ir jo planavimas ateina iš Sovietų Sąjungos. Sovietų Sąjunga išnaudoja desperatiškus arabų laisvės siekimus. Von Habsburgas pagyrė Ameriką už jos konkretų apsisprendimą ir invaziją Granadoje, tuo atstatydama savo autoritetą ir prestižą pasaulio akys.

Po iškiliųjų, VLIKO pirm. dr. K. Bobelis susitiko su dr. von Habsburgu, kuris užtikrino dr. K. Bobeli, kad Pabaltijo kraštų klausimas Europoje yra gyvas ir bus išlaikytas gyvu.

XIV - TASIS BALŲ VAKARAS PARLAMENTO RŪMUOSE. 1986.IV.24 OTTAWOJE. Iš kairės: Parlamento narys E. DESROSIERS (Montreal-Hochelaga), Parlamento pirm. JOHN BOSLEY ir GINA ČAPKAUSKIENĖ (Montreal)

XIV.BALŲ VAKARAS PARLAMENTO RŪMUOSE, 1986.IV.24 OTTAWOJE. Ottawos mergaičių dainos vienetas RAMUNĖLĖS, atlikęs lietuvišką koncerto dalį. Iš kairės: Rūta JURKUTĖ, Vida BALSEVIČIŪTĖ, Lina RADŽIŪTĖ, Rasa JURKUTĖ, Daiva JURKUTĖ, Silvija JURGUTYTĖ, Julija MITALAITĖ ir Rima RADŽIŪTĖ. Vadovės - Rūta KLČIENĖ ir Loreta LUKŠAITĖ.

PASITARIMAI SU PLB ATSTOVAIS

Š.m. balandžio 2 d. VLIKO pirm. dr. K. Bobelis ir PLB pirm. inž. V. Kamantas Floridoje turėjo kelių valandų pasikalbėjimą įvairiais klausimais. Inž. V. Kamantas pažadėjo pagalbą VLIKO rengiamiems žygiams Vienoje.

VLIKO atstovai dr. D. Krivickas ir V. Jokubaitis balandžio 5 d. susitiko su PLB atstovais: dr. T. Remelkiu ir B. Nainiu. Buvo pasikeista nuomonėmis dėl tarpusavio bendradarbiavimo ir veiksmų konferencijos. Pasitarimo dalyviai išvada referuos jų atstovaujamos organizacijoms.

A.A. LOY WESLEY HENDERSON - PABALTIEČIŲ REIKALŲ GYNĖJAS

Kovo 24 d. Washington'e mirė didelis pabaltiečių bičiulis ir jų reikalų gynėjas, JAV diplomatas Loy Wesley Henderson'as. Po Ribbentropo-Molotovo suokalbčio jis paruošė Pabaltijo valstybių aneksijos nepripažinimo tekstą, pagrįstą Panamerikos santykių principais ir išgavo prezidento Rooseveltto sutikimą jį paskelbti. Henderson'as padėjo pabaltiečiams išreikalauti "Amerikos Balso" transliacijų ir sudominti Kongreso atstovą Kersten'ą tyrimo komisijos sudarymu. Kai "Amerikos Balso" patalpose buvo atsiradęs žemėlapis, kuriame Pabaltijis buvo rodomas kaip Rusijos dalis, Henderson'as griežtai pamokė aukštą "A.B." pareigūną, kad jo pareiga tokių dalykų neleist; žemėlapis netrukus buvo pataisytas.

Gegužės 3 d. 11 val. ryto, Washington'e, Metodistų bažnyčioje (1500 16-th St., N.W.) įvyko Henderson'o pagerbimas.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDEJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.

REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA

TELĖFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 20

Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomoni. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik
iš ankso susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba
leidykla neatsako.

XIV-TASIS BALTŲ VAKARAS PARLAMENTO RŪMUOSE OTTAWOJE

J. V. D a n y s

Keturioliktasis Baltų Federacijos Kanadoje rengia-
mas "Baltų Vakarų" Parlamento Rūmuose įvyko Ottawo-
je 1986 .IV.24. Pradžioje vyko vienos valandos priėmi-
mas, kurio metu baltiečiai galėjo pasikalbėti su senato-
riais, parlamento nariais ir diplomatais.

Oficialiai vakarą pradėjo S. Haidasz, parlamentarų
globos komiteto ko-pirmininkas. Po Kanados himno, ku-
riam pianinu akomponavo Loretta LUKŠAITĖ, ir Vatikano
diplomatiniu atstovu Pro-Nuncijaus ANGELO PALMAS
pasakytos maldos, sen. S. Haidasz pristatė žymensiuosius
svečius: finansų ministrį M. WILSON, veteranų reikalų
ministrį GEORGES HEES, Popiežiaus atstovą Angelo
PALMAS, kuris yra diplomatinio korpuso dekanas, jo pa-
dėjęją gen. patarėją D. PASQUINELLI, Amerikos ambasa-
dorių Thomas NILES ir ambasados vyr. patarėją J. WOL-
FE, Australijos ambasadorių R. LAURIE, Danijos ambasa-
dorių P. OLBERG, Vak. Vokietijos ambasatoriaus pava-
duotoją A. van SELLER, Kanados ambasadorių Portuga-
lijai Lloyd FRANCIS, užsienių reikalų ministerijos direk-
torių J. LEGG ir G. WHITEHEAD.

FINANSŲ MINISTERIS MICHAEL WILSON, kuris

DEMOKRATIJOS IR PIRMASKYRIAI MOKINUKAI

Č. Senkevičius

Prieš 60 metų Kaune po karinio perversmo buvo
paleistas Tretysis Lietuvos Seimas ir sudaryta vadinamoji
autoritetinė vyriausybė, su neįvykiais pakeitimais, išsilai-
kusi iki 1940 metų, kai Lietuva buvo rusų okupuota ir
prarado savo nepriklausomybę. Nepriklausomos Lietuvos
augintiniai seiminio laikotarpio beveik neatsimena ir apie
jį žino tik iš knygų ar vyresniųjų pasakojimų. Tačiau bū-
dinga yra tai, kad tas trumpas aštuonerių metų partijų
judėjimo ir seimų laikotarpis, atstovaujantis demokratinei
Lietuvai, dar ir po 60 metų tiek išsivijoję, tiek ir paverg-
toje tėvynėje, visur ir visai komentuojamas, laikomas
tautos valios išraiška ir vieninteliu teisėtu mandatu per
politines partijas kalbėti visumos vardu. Skirtingos dėl
šito nuomonės ne kartą sukėlė aštrių ginčų, ne kartą stab-
dė vieningą darbą išsivijoje. Ne paslaptis, kad tasai nuo-
monių skirtumas dėl mandatų ir dabar dar ryškus, ir var-
gu, ar kada apsilýgins. Iš esmės – nuomonių skirtumas
nėra jokia blogybė. Atvirkščiai – nuomonių įvairumas tar-
nauja gilesniam tiesos suradimui. Naivu ir žalinga būtų
mėginti nuomones suvienodinti, dar blogiau – jas ignoruo-
ti. Nuomonių skirtingumas yra reikalingas ir tai natūralus
reiškinys žmonėse. Bloga tėra tik tai – o tai, vis dėlto,
mūsų šioji "liga" – kai dėl nuomonių skirtumo iškyla asme-
ninės neapykantos, sukuriami pogrindžiai, išplečiami užku-
lisiai, aštrinami kalavijai kitaip galvojačius "pamokyti".
O dar blogiau, kai politinių partijų programos taip sumez-
gamos su įvairiais asmeniskumais, pasaulėžiūromis, kad
visa nebeįmanoma atnarpinti, ir pašaliečiui būtų tiesiog
neįmanoma sužinoti, ko šitoji ar anoji partija siekia. Ir
tokiame neįmanyme rezginyje nebeįsivaizduojama, kad
valstietis liaudininkas galėtų būti tikintis žmogus, o krikš-
čionis demokratas rūpintis liaudies gerove; neįsivaizduo-
jama, kad tautininkas ką nors be tendencijos papasakotų
apie frontininką; neįsivaizduojama, kad skautas nesijuoktų
iš ateitininko ir ateitininkas nešnairuotų į skautą... Argi
tai nėra mūsų politinio primitivumo padariniai?

Kad šitaip dar yra, tur būt, bus kalbas tasai trum-
pasis demokratinio gyvenimo laikotarpis, kurio metu net
nepradėtas kad ir minimalus politinis brendimas. O kas,
galima sakyti, gerai pavyko – tai kad Nepriklausomoji
Lietuva per trumpą laiką paruošė didelių gilesnių patrio-
tų kadrus, ant kurių dar ir dabar remiasi visos lietuviš-
kas gyvenimas išsivijoje. O su politiniu susigaudymu, taip
ir likome pirmaskyriai mokinukai, išskyrus partijų vadus,
kurie priaugę daugumai vis vaidenos, kaip kokie neprie-
inami "senovės vaidilos".

Ir kas gi, pagaliau, galėjo mus išmokyti tikrosios
demokratijos? Per šimtmečius buvome įpratę būti klynūs
bet kartu ir slapiai nekęsti valdančiųjų. Išmokome būti
atsargūs ir viskam abejingi. Kaimynuose – jokio panašaus
pavyzdžio. Visa tai yra gana gili priešprieša normaliai
tolerancijai, be kurios neįsivaizduojamas demokratinės
laikysenos žmogus. Jei mūsų seimas stokojo rimties ir
džentelmeniškumo atspalvio, tai ir buvo dėl to, kad jų narių
daugumai nepasitikišimas kitais, pasiruošimas kovoti, net
dar nežinant kur priešas, asmeninės ir partinės ambicijos,
paasirintos pasaulėžiūriniais pipirais, amžini reikalavimai
ir nusiteikimai ne duoti, bet gauti – visi tie dalykai buvo
2psl.

yra taip pat Baltų Vakarų parlamentarų globos komiteto
ko-pirmininkas, pirmiausia perdavė Kanados ministerio
pirmininko BRIAN MULRONEY sveikinimus, ir pasakė
trumpą kalbą. Viena iš pagrindinių kalbos minčių buvo
kad Baltų Vakarai yra ir prisiminimas, kad trys Pabalti-
jo valstybės – Estija, Latvija ir Lietuva – dar vis yra
okupuotos ir neturi nepriklausomybės. Pastebėjo, kad šis
Vakarai, kaip ir ankstyvesnieji, turėjo įvykti vasario mė-
nesį, kada Lietuva ir Estija mini savo nepriklausomybių
atstatymo sukaktis (vasario 16 ir 24), bet dėl svarbių
parlamento įvykių turėjo būti atidėta šiai datai.

BALTŲ FEDERACIJOS VARDU KALBĖJO PROF.
M. PUHVEL. Bendrais bruožais papasakojo istorinius įvy-
kius, privedusius prie karo, sovietų ir nacių slapstų sutar-
čių, kurios padėjo Hitleriui pradėti karą, ir Baltijos bei
Lenkijos pasidalinimą, sovietų ir nacių okupacijas, depor-
tācijas. Tų įvykių pasakojo 200,000 baltiečių pasitraukę
į Vakarus. Kalbos išvadose pabrėžė, jog baltiečiams labai
svarbu, kad Kanada tęstų nepriklausomų Baltijos valsty-
bių garbės konsulių pripažinimą ir taip pat įrašytų Latvi-
jos ir Estijos garbės konsulus į viešą diplomatų sąrašą,
kuriame dabar tėra Lietuvos garbės konsulas dr.
J. ŽMUIDZINAS. Baltiečiai reikią didelį nusistebėjimą,
kad vyriausybės įsteigta nacių karo nusikaltėliams išaiš-
kinti komisija, nori siųsti savo narius rinkti kaltinamo-
sios medžiagos į Sovietų Sąjungą ir jos okupuotus kraš-
tus.

PAGRINDINIŲ VAKARŲ KALBĖTOJŲ BUVO PA-
KVIESTAS AMERIKOS AMBASADORIUS THOMAS NILES,
kuris pareiškė, kad jam šis pakvietimas buvo mielas ir
jis yra tikras, kad jo pareikštos mintys bus ne tik jo
asmeniškos, bet ir Amerikos žmonių mintys. Jau aštuoni
Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentai ir aštuonios
administracinės JAV vyriausybės be pertraukos nepripa-
žįsta Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo į Sovie-
tų Sąjungą ir JAV to nusistatymo laikysis ir toliau. JAV
siekia taikiomis priemonėmis padėti tautoms atgauti lais-
vą ir demokratinį gyvenimą, todėl daug pastangų ir veiks-
los skiria žmogaus ir tautų pagrindinių žmogaus Teisių
įgyvendinimui. Keliasdešimt Amerikos senatorių ir kong-
reso narių stengiasi prarasti nuolatinės "Baltic Freedom
Day" įgyvendinimą (dabar ji pravedama paskirai tik vie-
nam metui) ir ambasadorius tikras, kad tai bus patvir-
tinta.

Ambasadorius Niles keletą metų buvo Maskvoje,
kaip JAV diplomatas ir gerai žino Sovietų Sąjungoje
esančias sąlygas. Kaip turistai su kitais lankėsi ir Balti-
jos kraštuose (Amerikos diplomatai oficialiai to nedaro)
ir Vilniuje. Išlipus iš lėktuvo, juos sutiko Inturist vadovė
-vertėja, kuriai vienas Amerikos senatorius, atskridęs
kartu su T. Niles, pasakė: "Malonu atvykti į Rusiją".
Bet vadovė jam atsakė: "Jūs atvykote į Lietuvą, o ne
į Rusiją". Abiems padarė nemažą įspūdį, kad oficiali tar-
nautoja parodė aiškų tautinį nusistatymą (tai buvo 1986
m.).

ALGIS PACEVIČIUS, KLB PIRMININKAS oficia-
lios programos gale gražiais kondensuotais žodžiais padė-
ko parlamentarų globos komiteto nariams (dabar jų
yra 43), kalbėtojams iš Ottawos, rengimo komitetui, pro-
gramos atlikėjams ir svečiams už atsilankymą ir pagalbą
ruošiant šį tradiciją tapusį vakarą. (Bus daugiau).

būdingi ir lemiantys.

Po daugelio metų į visa tai galime žiūrėti, kaip
į trumpalaikę pamoką, kuri niekada nebus pakartojama.
Su tokia viltimi reikėtų žiūrėti į savo politinę ateitį, jei
dar po viso to galėtume, pasimokę iš praeities klaidų,
pabandyti padėti kitokiais, nors tas pilkasis anų nesutari-
mų šešėlis tebesitęsia ir po 60 metų.

Gal jaučiamės viską gali, kai nebėra nei cenzūros,
nei policijos. Reikia džiaugtis tik, kad tasai šešėlis nepa-
liečia pačių jauniųjų, jau išsivijoję užaugusių tautiečių.

Kokios pamokos mums dar reikėtų, kad nuolatinis
demokratinis principų pabrėžimas, demokratijos vardo
kasdieninis vartojimas, nustotų būti nusibodusiais šūkiais,
bet būtų išgyvenamas kiekvieno, į politinę sritį pretenduo-
jančio?

VLIKO MEMORANDUMAS BERNO KONFERENCIJOS DELEGATAMS

Balandžio 15 d. Berne, Šveicarijoje, prasidėjo Hel-
sinkio Baigminių Akto pasirašiusiųjų valstybių ekspertų
konferencija. Šia proga, kovo 17 d. VLIKAS pasiuntė 27-
nių valstybių užsienio reikalų ministeriams memorandumą
apie "žmonių ryšius Sovietų okupuotoje Lietuvoje".
Memorandumas taip pat buvo įteiktas delegatams Berne.

Memorandumas primena, kad Helsinkio Baigminių
Akto pasirašiusios valstybės pažadėjo palengvinti judėji-
mą ir ryšius tarp šių valstybių piliečių, institucijų bei
organizacijų. Šios valstybės įsipareigojo palengvinti šei-
mų susivienijimą, susitikimus tarp šeimos narių, vedybas
tarp skirtingų valstybių piliečių ir kt. 1983 m. rugsėjo
mėn. paskelbtas Madrido Konferencijos baigminis doku-
mentas taip pat turi keletą panašių punktų.

Pasak Memorandumo, sovietinė valdžia yra ypač
nepalankiai nusiteikusi prievarta prijungtųjų Lietuvos,
Latvijos ir Estijos piliečių atžvilgiu, nes tose šalyse vei-
kia stipri opozicija sovietiniam režimui. Pagrindinė šei-
mų narių persikylimo priežastis buvo masiniai išveži-
mai į Sibirą ir daugelio pabėgimas į Vakarus. Helsinkio
Baigminių Akto paskelbimas sukėlė vilčių persikirtoms
šeimoms, kurių daugelis bėmanti įteikė prašymus susi-
vienyti ar pasimatyti su savo šeimos nariais. Jų prašy-
mai buvo atmesti, nes sovietų valdžia daugumą šių šei-
mų laiko "liaudies priešais".

Memorandume išvardinti aštuoni pastaruoju metu
Bernio Konferencijos delegatams įteikti prašymai:

1. Kazys Eringis, (Chicago) – leidimo žmonai ir dukte-
rimis Vaivai bei Elenai susijungti su juo JAV-ese;
2. Kazys Mereckis (St. Petersburg, Florida) – leidimo
sūnui Kazimierui su šeima atvykti pas tėvą.
3. Herbert Jodwalis (Alaska) – leidimo seseriai Agnie-
tei Danai Adomavičienei apsilankyti pas jį ir kitus šei-
mos narius JAV-ėse.
4. Stefanija Vyšniauskienė (Baltimore, MD.) – leidimo
anūkei Virginijai Lukoševičiui ir anūkei Inonai Lukoševi-
čiutei – Vaitiekienei aplankyti ją.
5. Povilas Vyšniauskas (Kanada) – leidimo bent vie-
nam iš savo trijų sūnų aplankyti jį prieš jam mirštant.
6. Alfonsas Kairys (Kanada), – leidimo savo broliui
Zenonui apsilankyti pas jį.

Iš Baltų Vakarų Parlamento Rūmuose 1986.IV.24 Ottawoje:
JAV ambasadorius THOMAS NILES, pasakęs pagrindinę kalbą
ir Daiva PIEČAITYTĖ, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos
pirmininkė iš Montrealio. Nuotrauka J. V. Danio

LENINAS IR LIETUVA

Kiekvieno Lietuvos miesto svarbiausioje aikštėje
dabar galima pamatyti paminklą Leninui. Vilniuje, buv.
Lukiškių aikštėje, Leninas pirštu rodo į KGB rūmus, tar-
tum norėdamas priminti kiekvienam Lietuvos gyventojui,
kur jis atsidurs, jeigu išdrįs nepaklusti jo "priesakams".

Gal tie priesakai buvo labai palankūs lietuvių tau-
tai, kaip kai kas išsivijoje dabar bando aiškinti? Gal iš
tikrųjų jis "savo ranka" įrašė į Lietuvos-Sov. Rusijos tai-
kos sutartį tą lemtingą paragrafą, kuriuo Rusija besąly-
giniai pripažino Lietuvos valstybės savarankiškumą ir
nepriklausomybę... ir "gera valia visiems laikams atsisakė
nuo visų Rusijos suvereniteto teisių, kurių ji yra
turėjusi Lietuvių tautos ir jos teritorijos atžvilgiu"?

Su ta nuomone, pasirodo, nesutinka dabartiniai
"tarybinės" Lietuvos propagandistai. Jie nori išaiškinti,
kad, atvirkščiai, Leninas dar praeito šimtmečio pabaigoje
ieškojo lietuvių revoliucionierių kurie nesutiko su Lie-
tuvos socialdemokratų partijos 1896 metų programa ir
nereikalautų Lietuvos atsiskyrimo nuo Rusijos. Pats V.I.
Leninas anuo laiku buvo dar mažai žinomas Rusijos revo-
liucionierius, gyvenęs užsienyje ir kartais slapta lankę-
sis Rusijoje.

Lietuvos komunistų spaudoje dažnai kartojama ir
bandoma išgarsinti Lenino apsilankymą Vilniuje. Apie
tai rašo ir Peisakas Freidheimas, istorijos mokslų kandi-
datas, straipsnyje "V. Leninas, kovos sąjunga ir Lietuvos
socialdemokratų" (žurnale "Komunistas", 1985 m. Nr.10).

Straipsnyje sakoma, kad V.I. Leninas 1895 m. rug-
sėjo 7 dieną buvo atvykęs Vilnių ir susitiko su vietini-
niais marksistais. Nors "mes neturime tikrų žinių, kur
vyko susitikimas ir su kuo Leninas vedė derybas", bet
jo apsilankymas Vilniuje palikęs "ryškų pėdsaką vietinių
socialdemokratų gyvenime". Nei vienas Lietuvos socialde-
mokratas savo atsiminimuose tokio susitikimo nemini.
Tad kas buvo tie Vilniaus socialdemokratai, su kuriais
Leninas susitiko ir kalbėjosi? P. Friedheimas savo
straipsnyje mini tokias pavardes: T. Kopelzonas, I. ir
L. Aizenštatai ir A. Kremeris.

Veltui ieškotumet tokių pavardžių Lietuvos social-
demokratų partijos narių sąrašuose. Bet Vilniuje tuo lai-
ku veikė kitų etninių grupių socialistinės organizacijos,
tarp kurių ir žydų kuopelės, kovojusios dėl lygių teisių
Rusijos žydams. Tos kuopelės vėliau apsigūję į bendrą
Žydų Darbo Bundą. Tos organizacijos pasižymėjusių vei-
kėjų tarpe, kaip sako savo atsiminimuose prof. S. Kairys,
buvo L. Martov-Cederbaum, Arkadijus Kremeris, Zemah
Kopelzolas, Isaiach ir Liuba Eisenstadtai ir kt.

Bundas – pagal Mažąją Lietuviškąją Tarybinę Enci-
klopediją (I t. 284 psl.) – buvo smulkiaburžuazinė nacio-
nalistinė žydų darbininkų partija, kuri svarbiausiais revo-
liucinio judėjimo klausimais laikėsi oportunistinių pozici-
jų" – nevisai tinkamas partneris Leninui deryboms ves-
ti. Toliau enciklopedijoje sakoma: "Stolipino reakcijos
metais Bundas nusirito, ir likvidatorių pozicijas, aktyviai
padėjo kurti antipartinį trockistinį Rugsėjo bloką
prieš V. Lenina... Bundas priešinosi ir Tarybų valdžios
sukūrimui Lietuvoje".

Tai gi komunistų propagandistai – kaip tas skėstan-
tis, kuris griebiasi šiaudo – norėdami įrodyti Lenino "ger-
rus darbus lietuvių tautai" – dvigubai mulkina savo spau-
dos skaitytojus. Pirmiausia, tie žmonės, su kuriais Leni-
nas tariamai buvo susitikęs Vilniuje, nebuvo Lietuvos
socialdemokratų partijos nariai, kaip kad "Komunistas"
bando pavaizduoti. O antra, tie žydų socialdemokratai,
su kuriais jis kalbėjosi, visai nepritarė jo planams neleis-
ti lietuvių tautai laisvai apsispręsti.

J.R. (IŠ EUROPOS LIETUVIO)

7. Petras ir Vanda Giedraičiai (Kanada) – leidimo
dukteriai Alinai Ločerienei su šeima atsikelti pas juos
į Kanadą.

8. Teklė Benotienė (Kanada) – leidimo savo sūnui Po-
vilui ir dukteriai Irenai Merkienei aplankyti ją.
(Pavėluotai gauti kiti prašymai bus įtraukti į VLIKO
memorandumą ir pristatyti Vienoje įvyksiančioje konfe-
rencijoje. Red.).

Memorandumo skyriuje, "Nubausti už norėjimą e-
migruoti", aprašomi konclageriuose kalinamų Editos Abru-
tienes, dr. Algirdo Statkevičiaus ir Vytauto Skuodžio at-
vejai. Cituojamas JAV Departamento pranešimas apie
žmogaus Teisių padėtį įvairiose šalyse, kuriame sakoma,
kad "pastarųjų poros metų bėgyje emigracija iš Lietuvos
beveik visai sustojė". Nepaisant Helsinkio Baigminių Akto
pasirašiusių užtikrinimo, kad įvairių religijų atstovai turi
teisę "susitikti ir pasikeisti informacija", Sovietų valdžia
nedavė leidimo Popiežiui Jonui Pauliui II-jam 1984 m.
apsilankyti Lietuvoje, o 1983 m. lietuvių vyskupams ne-
buvo leista dalyvauti spalio mėnesį pasibaigusiame katali-
kų vyskupų pasauliniame suvažiavime.

VLIKO memorandumu rašoma, kad 1983-84 m.
sovietinė valdžia naujais statutais dar labiau suvaržė
savo piliečių ryšius su užsieniečiais: išplėstos "antisovie-
tinės agitacijos ir propagandos" bei "profesnių paslapčių
sąvokos, padidinti muitai, suvaržytas knygų išsiuntimas
iš Lietuvos, labai varžomi lietuvių lankantieji.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ VIENO KARO LAIKŲ DIENORAŠČIO

M.A.

(t ė s i n y s)

10. Vakare nuėjau pas "J". Sulošiau dvi partijas. Prisiminėme tėviškėlę, namiškius...

Kasdien vis ką veikiu, kad tik mažiau laisvo laiko, mažiau ilgesio minčiu.

Turime bendrų gyventojų- žalcį. Gražus-ir šlykštus. Pabundi rytą - susiraitęs šalia guli, draugiškas. Grižo "L" iš ligoninės- nepriėmė.

Stovyklos vadovybė nupirko nemažą kiekį maisto produktų iš vokiečių ūkininkų. Maisto norma žymiai padidėjo, tuo pačiu sumažėjo ir maisto iš laukų parsinešimas. Vokiečiai ūkininkai suprato,jeigu neparduos - patys pasiimsime.

Rugpjūčio 9 d. apleidžia mūsų stovyklą tie,kurie grįžta Lietuvon, rodos, apie 200. Tegul jiems Dievas padeda.

Rugpjūčio 11 d. Vokiečių Štabą pakeičia lietuviais, esame savo vadovybės tautiečių rankose.

Rugpjūčio 13 d. atvažiuo kunigas, atlaikė pamaldas ir po to dar ilgai su mumis tą dieną praleido, suteikdamas mums įvairių žinių.

Turime šiandien svečių- Vyr.Liet. Išli.Komiteto narį dr.Karvelį ir su juo kitų svečių. Savo kalbose, pranešimuose sakė,kad sekantį kartą matysimės civiliniame gyvenime,gal ir Lietuvoje.

Rugpjūčio 14 d. Išrikiuoja ir batalijono vadas informuoja, kad turime savo stovyklos vadovybę, žadėjo pagerinti įvairiais būdais mūsų gyvenimą, kartu informavo, kad per mėnesį laiko mūsų likimas paaiškės. Iš jo, kaip ir iš kitų kalbų matyti, kad laukiama karo. Sako, mes turėsime greitai grįžti tėvynėn, kur laukia mūsų tėvai ir pažįstami, nes tėvynė greitai būsianti laisva ir šioje laisvės kovoje būkime pasiruošę.

Po to vyko skundų apklausinėjimas. Batalijono vadas gen.štabo majoras.

Vakare gauname algas- po 36 RM.

Rugpjūčio 20 d. atvyksta solistų trupė, kuri davė gražų, lietuvišką koncertą.

Rugpjūčio 21 gauname lietuviškos išeivijos spaudos, kur pirmą kartą nuo 1944 m.liepos mėn.lietuviško laikraščio neteko skaityti. Kaip mielas savas lietuviškas žodis, kada jo netenki.

Naktį sugavo 18 vyrų iš trečios kuopos bulves kasant. Vokiečių policija suėmė ir išvežė į miesto kalėjimą.

Rugpjūčio 22 d.mus aplanko daugelio mūsų viršininkas ir pas jį čia pakliuvusius gen.Plechavičius. Pereidamas išrikiuotus karius mane atpažino ir daugelio nuste-bimui,su manimi kalbėdamas praleido apie 4 minutes. Po šio įvykio aš įgavau pripažinimą ir ilgai dar apie tai buvo prisiminta.Taip pat pageidauta,kad girdi aš per generolą Plechavičių galiu daug ko atsiekti...Tarp kita ko, generolas Plechavičius savo pranešime priminė, kad įvykiams greitai keičiantis, pamatysime, kad ir ne visi-laisvą atkovotą Žemaitiją ir visą Lietuvą.

Rugpjūčio 24 d. Pamaldas laiko vokiečių kunigas kapelionas.

Rugpjūčio 25 d.ėjome į "P" kaimelį,kur vyko registracija ir, kaip girdimė, netrukus būsime paleisti.

Rugpjūčio 27 d. gavomė "Marken Landeware".

Rugpjūčio 28 d. Atvežė vieno lagerio gyventojų sąrašą. Jame randu ir vieno pažįstamo vardą.30-to batalijono vadas pranešė,kad rugsėjo 11 d.vyksime traukiniu apie 200 km. Per pietus atvyko iš kito lagerio dar apie 360 lietuvių karių. Čia irgi atsirado vienas geras pažįstamas. Raudonasis Kryžius vėl mus aplanko,gauname po pakietuką.

APIE PARTIZANŲ LAISVĖS KOVAS POKARIO LIETUVOJE

Dr. K. K a r v e l i s

/Paskaita, skaityta 1986 m. balandžio mėn. 27 d. Lietuvių, Namuose, Toronte/.

"Būkite pasveikinti, susirinkę prisiminti mūsų sesių ir brolių tėvynėje vestų partizaninių kovų dėl savo laisvės ir Lietuvos nepriklausomybės.

Jos niekada neturėtų būti užmirštos, nes tai yra heroiškausias, žiauriausias ir ilgiausiai užsitęsęsios partizaninės laisvės kovos, kurios istorijoje yra žinomos. Heroiškausias, nes jos lygintinos su legendarine Dovydo kova su Galijotu. Pilėnų kunigaikščio Margirio ir jo 400 vyrų kova su kryžiuočiais.

Tai žiauriausios kovos, nes jos vyko Senojo Testamento principu - akis už akį, dantis už dantį. Partizanai neėmė jokių belaisvių, bet ir patys gyvi nepasidavė, jei tik įstengė nusižudyti, nes žinojo, kad jų laukia kanikinio mirtis ar Sibiro kančios. Okupanto žiaurumus tvirtino pakelėse iškarti nuogi partizanų lavonai su odoje išdegtomis Lietuvos Vytimis ar Gedimino Stulpais, o turgų aikštėse išmėtyti ir sumaitoti partizanų lavonai. O kiek dar žeminėse amžinai liko palaidotų.

Mūsų partizanų laisvės kovos neabejotinai yra ilgiausios istorijoje, nes jos dar ir šiandien tebesitęsia, tik kitoje formoje. Pirmuosius dešimtį metų vyko ginklo kovos, o po to, norint sutaupyti tautos kraują, pereita prie beginklio pasipriešinimo,kas vadinama rezistencija.

Šios kovos tuo didingesnės, kai prisimenama, kad partizanai buvo ginkluoti tik Antrojo Pasaulinio Karo likučiais, o okupantas - moderniausiais ginklais. Be to, mūsų teritorija neprilygo partizaninio karo požūriui nei Vietnamui, nei Afganistanui, kur partizanas visada jaučia gamtos prieglobstį. Suvalkiujoje- lygumose partizanas gali būti pastebėtas net už kilometrą.

Kadangi šiai ginklo kovų apžvalgai skirta tik trumpa valandėlė, tai dabar aš liesiu tik pačią kovų esmę, o detales,jeigu jomis kas domėsis,paliksiu klausimams.

Svarbiausia - k a s , k a i p i r k o d ė l sukėlė ši nelemta partizaninį karą? Jį sukėlė abi sovietinės okupacijos, jų grobuoniški siekiai ir žiaurumai, prilygstantieji beveik tautos genocidui, kurių lietuviai jau nebegalėjo pakelti. Priešinimasis okupantui skatino ir savotiškas v i l ė i p mirażas, o pavojuje masės tiki ir tuo, kuo nėra pagrindo tikėti, bet jos nori tikėti...

Didžiausia viltis - kad karas greitai baigsis ir anglosaksai natūraliai susidurs su bolševikais ir čia įvyks liemiamas mūšis tarp kapitalizmo ir komunizmo, kurio laimėtojas savaime aiškus. Po to seks Atlanto Chartos įgyvendinimas, kitaip skant- Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Šiuo atveju, lietuviams teks išsilai-
1986, v.8

Taip pat šiandien vyko telmas "bulvių kasėjams". Keletas jų gavo iki 10 mėnesių kalėjimo bausmės.

Palaidojome vieną vyrą, suvalgiusį nuodingų uogų. Turiu užtektinai grūdų,miltų,bulvių, daugiau vogti neinu. Vyksta turto patikrinimas. Kas nerodoma,stengiamasi paslėpti; savį krato, savi ir nemato...

Rugsėjo 1 d. Turiu dideles atsargas miltų,padarau išpardavimą, nes jų visų neišsiveši. Gaunu nemažą sumą RM.

Rugsėjo 2 d. Su "R" nueiname pas "J", kur sulošame keturias partijas 3:1. Nelauktai atvyksta vokiečių kunigas,atlaiko pamaldas. Vakare viriau bulves su Raudonojo Kryžiaus konservais. Tikras sekmadienis, visko pilnas.

Rugsėjo 3 d. pradėjau dirbti medinę prausyklą lietuvių komitetui už gaunamas dovanas, nes penktadienį atvyksta atsisveikinti, mūsų išleisti. Mes išvažiuojame kokia 350 km. į Belgijos pasienį, bet tikrų žinių neturiu. Atvykus Komiteto atstovams,įteikiu prausyklą, už ką gaunu didelį ačiū.

Skauda labai galvą, nežinau nuo ko., juk gėrimų jokių neturime. Išpardaviau atsargas,apsirūpinau kitais reikmenimis.

Rugsėjo 8-toji. Viskas buvo atlikta prie esamų sąlygų tai dienai paminėti.

Rugsėjo 9 d. Pranešė,kad vyksime į geležinkelio stotį. Pradėjome ruoštis. Rugsėjo 10 d. keliamės 5 val., pusryčiaujame ir išžygiuojame. Žygiavome 12 km. Praėjus 3 km. už miestelio, čia dar kartą susitinkame Komiteto lietuvių. Gauname dar dovanų. Vakare išduoda davinį 3 dienoms. Suregistravo ir sugulėme palapinėse.

Rugsėjo 11 d. mūsų daiktus nuvežė, o mes užvygiavome į stotį. Dar kartą patikrino ir sulipome ant nedengtų ir dengtų prekinį vagonų.

Važiuojame į Olandiją, nežinome kodėl. Sykiu važiuoja ir estai. Apleidžiame Vokietiją rugsėjo mėn.11 d., 3 val.p.p. ĮLuebeck'ą pasiekiamo 6 val.45 min. Laukai čia lygūs.Luebeck'as atrodo nuo karo nedaug nukentėjęs. Važiuojame toliau. Per naktį pasiekėme Hamburgą, Osnabruk'ą. Apie 4 val. įvyko traukinio katastrofa, buvo sužeistų.

Rugsėjo 13 d. ryte atvažiuavome į Olandiją. Pirmoji stotis, kurią pamačiau, buvo Nimjigen mieste, kuris nuo karo visiškai nenukentėjęs. Apie pietus privažiavome Bocktel Brest. Žmonės nedraugiški, spjauto,mėto akmenimis ir moterys, pakėlusios padurkus, pasilenkusios rodo mums pravažiuojantiems, užpakalius, nors mes ir turime trispalvę iškėlę. Bet ar jie taip greit gali sužinoti, kas čia važiuoja? Jei turi vokiečių uniformą- tai keršyk.

Laukai lygūs, smėlėti, namukai mūriniai, dviaukščiai, stogai šiaudiniai, kanalai, malūnai. Aplinkui visur švaru, gražu, rodos karo čia nebuvo, nes visų klumpės sveikos...

Privažiavome miestą Eindixoven, kuris irgi atrodo sveikas. Pervažiuojame sieną į Belgiją. Stotis Hexal. Kita valstybė, kiti žmonės: vyksta spekuliacija, parduoda, duoda rūkalų, maisto, klausinėja kas mes,iš kur ir į kur keliaujame. Važiuojame toliau į Vakarų- Neerpelt stotis, toliau Lomell, Lier, Reet. Negirk dienos be vakaro - sutinkame ir labai priešingų žmonių, su kuriais teko net ir apsimušti. Pasiekiamo miestą Boom, važiuojame per naktį. Gerai, kad nelyja, nes platformos nedengtos.

Rugsėjo 14 d., 10 val. stotelėje Samelheld traukinys pasuko į apžėlusius bėgius. Supratome,kad jau būsime atvažiavę. Pavažiavome dar apie 8 km.,sustojome,išsikrovėme ir pamatėme...spygliuota viela aptvertas lagerio pastatus, barakus. Sargyba belgų, viską tvarko anglai, atrodo lyg žydai. Visų nusiminimas didelis, visų veidai nuliūdę. Tikėjomes vykstame į laisvę, gal kur dar-

bams, o čia- už spygliuotų vielų. Nuotaikos dar didesniam numušimui- dar ir lietus lyja.

Pradėjome po vieną žygiuoti į lagerį, apie 150 su-einame į baraką. Barakus suskirstė kuopomis; mano pirmas barakas- pirmą kuopa. Lovos dviaukštės,medinės, išdave po čiužinį. Pietums gavome po litrą tikrai geros sriubos.Jau penkta diena, kaip nebuvo gavę nieko šilto į skilvį. 6 val.išdavė maisto dienai- duonos 400 gramų, konservų ir sviesto ant liežuvių galo. Vakare- patikrinimas, atgiedame "Marija,Marija", Himną; įvairūs signalai,paskutinis- ir po jo tyla.

Sugulame su atodūsiais, su įvairiais klausimais, spėliojimais - kam mas čia atvežė, ką su mumis darys, koks rytojus mūsų laukia?

Rugsėjo 15 d. Ryte-skambalas. 6 val.- kėlimasis, apsitvarkymas ir vėl laisvas- gali gulėti.

Vaikštome po rajoną, lyg ko ieškodami, negalime prieiti arčiau vielų, kaip 5 metrai. Taip pat nevaikščiok laikydamas rankas kišenėje, už tai tuojau gauni anglų "žiurkių" perspėjimą. Pavadiname anglus žiurkėmis, nes jie ant rankovių prie peties dėvėjo lyg žiurkių ženklus. Prieš mus šioje vietoje buvo vokiečių belaisviai. Jie grįžo į Vokietiją, į namus. Mes turime už juos likti nelaisvėje...

Šalia mūsų, už vielų latviai SS, apie 2000.Yra se-kantis lageris estų.

Laukiam atvykstant dar apie 2000 vyrų iš Baltijos kraštų. Gal dar ir lietuvių atvyks. Atrodo,bus geriau, negu miške, nes nuėmus derlių, tektų laukti tik vokiečių duodamo davinio. Tad-reikėtų badauti. Čia, nors ne-daug gauname, bet badu nemirsimė. Visas blogis,kad vielos, belaisvė.

Rugsėjo 16 d. atvyksta dar apie 1600. Lošiame kortomis, šachmatais ir kitokiomis priemonėmis. Vakare registravo į sporto būrelius. Aš prisirašiau į šachmatininkus, nes tokių pageidavo palošti su anglais. Oras čia šiltesnis kaip Vokietijoje.

Rugsėjo 18 d.buvome pirtyje, kur tikrai po tiek laiko gerai išsimaudėme.

Rugsėjo 19 smulki registracija. Rugsėjo 20 buvau pas daktarą dėl akies, nes nežinau kodėl, pradėjo skaudėti.

Rugsėjo 21 d. lynoja,šilta,ūkanota. Maisto gauname, rūkalų - ne. Apie mūsų ateitį jokių žinių nėra. Mes belaisviai, ir laimingi ir nelaimingi.Visaip svarstome. (bus daugiau)

L A I Š K A S I Š S I B I R O

Pasakyk, pasakyk, mielas drauge,

Juk tu tėviškėj mano buvai...

Ar beržai kieme dar tebeauga ?

Ar audroj nepalūžo klevai ?

Ar sode tebečiulba lakštutės,

O ant kluono ar peri gandrai ?

Gal prie vartų parimus močiutė

Vis dar laukia sugrįžtant sūnaus.

Gal dar tėvas ant prieklėčio seno

Traukia dūmą po darbo dienos.

O senieji draugai ar gyvena,

Ar dar girdsi jų posmai dainos ?

Ir atsakė man draugas mielas,

Nepakeldams nuo žemės akių:

Tu kieme jau beržų neberasi,

Net kelmai jau supuvo klevų...

Pikti kirviai jau sodą iškirto.

Nebeliko sodybos senos.

Rudens vėjai per lauką tik švilpia

Vietoj posmų skambiausios dainos...

Tėvą priglaudė smėlis.

Mama išis kapuos Garliavos.

Broliai, užbaigę sunkųjį kelią,

Nepamatė gimtinės savos.

vadinami "stribais", "skrebaais" ir kitais vardais. Tai vietiniai, žemos moralės oportunistai, kurie gelbėdami savo kailį nuo mobilizacijos, ryžosi atlikti Judo darbą savo tautai. Rusų kontrolėje jie saugojo vietinės valdžios įs-taigas nuo patizanų puolimų, vykdė žmonių areštus, de-portacijas į Sibirą, partizanų gaudymą ir kitus okupanto pavestus darbus. Būdami vietiniai, jie buvo labai pragaiš-tingi ir todėl partizanai juos naikino, kur įmanydami.

Taip Lietuvoje atsirado dvi valdžios: okupantas ir jo garnizonai miestuose ir valsčiuose, ir partizanai kaimuose ir miškuose. Jei okupantas stengėsi kuo greičiau įvesti krašte komunistinę santvarką, tai partizanai kaip įmanydami, gynė senąją Lietuvos sistemą ir trukdė bolševizmo įvedimą.

Ilgai kaimuose nedrįsdavo pasirodyti nei rusai, nei stribai, ypač naktį.Gi partizanai net vidurdienį buvo užpuolę Kauno Saugumo Rūmus, Panevėžio kalėjimą ir daugelį kitų vietovių, kur buvo laikomi areštuotieji. Partizanų stiprybė glūdėjo visuotinoje tautos paramoje. Gyventojai į partizanus žiūrėjo kaip į vietinius tvarkos palaikytojus ir todėl juos maitino ir visokiais būdais rėmė.

Partizanų veiklos dėka dažnai būdavo paraližuojamas okupanto valdžios aparatas. Net po kelius mėnesius neatsirasdavo apylinkių pirmininkų - vieton partizanų nubaustoj. Net didžiausi padaliai neišdrįsdavo imtis pragaištingos veiklos gyventojams. Taip likdavo neišrinktos pyliavos, nesunaikintos į Sibirą išvežtųjų sodybos, neiščiulptos darbo jėgos ir pan.

Ypatingai daug nusipelnė partizanai trukdydami ūkininkų varamą į kolchozus, be kurio nebuvo įmanomas komunizmo įvedimas. Jų pastangų dėka, kolektyvizacija buvo užvilkinata net iki 1949 metų.

Partizanų nuopelnas, kad Lietuvos kolchozai ir šiandien nepaliesiti rusų kolonistų, ko negalima pasakyti nei apie Latvijos,nei Estijos kolchozus: jų kolchozus pirmiausiai užplūdo rusai, nes beveik nebuvo organizuoto priešinimosi.

Partizanai stengėsi pažaboti ir alkoholizmą Lietuvoje, kuris buvo pasiekęs epideminį lygį. Bravorams buvo uždrausta gaminti spiritą, o nusižengusieji buvo smarkiai baudžiami.

Be ūkiškųjų problemų, partizanai rūpinosi ir politi-ka. Jie paraližavo pirmuosius sovietų valdžios rinkimus Lietuvoje 1946 ir 1947 metais. Jie sugriovė bolševikų mitą, kad lietuviai yra komunizmo rėmėjais. Tuo jie pa-rodė pasauliui, kad okupanto prievartaujami lietuviai atidavė ne 96% balsų už kompartijos išstatytus kandida-tus, kaip buvo skelbta spaudoje, bet t i k 27-28 % vi-sų galinčių balsuoti.

(bus daugiau)

3pai.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

TECHNIKOS ŽODIS. 1986. Nr. 1. Sausis- Kovas.
Leidžia Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago Skyriaus Techninės Spaudos Sekcija. Išleina kas trys mėnesiai. Šį numerį redagavo V. J. A. u - t o k a s. Techniniai paruošė J. R. i m k e v i č i u s ir A. P a r g a u s k a s. 60 psl., Metinė prenumerata - \$8 USA. studentams - \$2.

TURINYJE- plačiai aprašytas V-tasis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas- Juozas Rimkevičius; Sekų erdvės sandaugos - Martynas Buntinas; Kaip mums tarnauja policijos ryšių sistema- Viktoras Jautokas; Jūros maisto išteklių įvertinimas ir produktingumo apsauga - P. A. Ma - ž e i k a; Elektros energetika Lietuvoje kadaise ir dabar - Aleksas Vitkus; Lietuvių liaudies monodinio stiliaus dainų kūrėjų tyrimo algoritmai - V. Baranauskienė, A. Medonis, E. Medonis, B. Sinkevičiūtė; Naujos muziejų ir paminklų knygos- Jurgis Gimbutas; Įvairių veiklų apžvalga. Gausiai iliustruota. Ypatingai įdomus straipsnis apie Energetiką Lietuvoje, kurio dalis čia atspausdiname.

Šis puikiai išleistas žurnalas įdomus ne tik technikos žinovams, nes jame randame daug su istorija susijusių duomenų ir įdomių iliustracijų. Pagirtina, kad šis žurnalas yra reikšmingai pagintintas studentams.

ADMINISTRACIJOS adresas: Antanas Brazdžiūnas
7980 W. 127 St., PALOS PARK, IL 60464, USA.

ELEKTROS ENERGETIKA

LIETUVOJE KADAISE IR DABAR

ALEKSAS VITKUS

Istoriniai dokumentai rodo, kad elektros reiškinius Lietuvoje buvo jau domimasi apie XVIII a. vidurį. 1753 metais Vilniaus Universiteto profesorius Tomas Žebrauskas, matematikas ir astronomas, rašo apie "elektros mašiną". Ši mašina tais metais jo buvo demonstruojama Vilniaus aukštuomenei ir universiteto studentams. Tikriausiai pagal jo projektą sukurta, ji veikė elektrostatinio trinties principu, išduodama galingas elektros iškrovas.

Nedaug anksčiau, tik 1746 metais, garsusis B. Franklinas pradėjo tyrinėti elektrą, o savo garsiuosius eksperimentus su aitvaru, traukdamas elektrą iš debesų, įvykdė tik 1752 metais.

Nuo 1854 metų Lietuvoje jau naudojami cheminiai

elektros energijos šaltiniai. Tais metais pradėjo veikti tarp Kauno ir Marijampolės pirmasis elektromagnetinio telegrafo ryšys, taigi, tik 11 metų vėliau, negu pirmoji garsojo amerikiečio Morzės telegrafo linija tarp Baltimorės ir Washingtono.

Tų laikų Lietuva nedaug atsiliko telefono srityje. Aleksandras Bell išrado telefoną, ir netrukus, 1877 metais, šis išradimas jau buvo komerciniai išnaudojamas. Dar prieš amžiaus pabaigą telefono ryšį gavo ir mūsų Kaunas.

Elektros lemputės, tokią kokią dabar žinome, kol kas dar nebuvo. 1877 metais išrasta pastoviai deganti Voltos lanko lempa. Pirmasis elektros apšvietimas pasaulyje prasidėjo tos lempos uždegimu Paryžiaus operos aikštėje.

1879 metais T. Edisonas išranda ir ištobulina elektros lemputę tiek, kad ją jau buvo galima komerciniai naudoti, ir jis pasaulinėje elektros parodoje Paryžiuje 1881 metais tokį apšvietimą pademonstravo.

...1882 metais Edisonas, būdamas ne tik išradėjas, bet ir gabus biznierių, įrengė pirmąją elektrinę Londone, Anglijoje, kurios energija galėjo uždegti net 1000 lempų.

Praslinkus po to dešimčiai metų, 1892 metų Velykų rytą, kunigaikščio Oginskio dvare, Rietave, buvo didelė šventė. - dvaro rūmuose įsižiūrėjo pirmosios elektros lemputės Lietuvoje. Kelias savaites prieš tai, jau buvo statoma lempjūvėje kažkokia nematyta mašina su lokomobiliu. Sunku buvo darbininkams patikėti, kad kažkokios varinės vielos, iškeltos ant aukštų medinių stulpų, perduos naują šviesą iš besikūrenančios ugnies lempjūvėje - į dvaro rūmus. Visi laukė lyg stebuklo. Galų gale suparę lempjūvėje lokomobilis, ir tikrai - rūmų languose sužibo ryški šviesa, kuri plieskė taip skaisčiai, jog kai kurie net suabejojo, ar ne gaisras kilo rūmuose. Įsidrąsinę bandė eiti pirmyn, bet liesti niekas nedrįso. Bandė užpūsti. Pūtė vienas kitas, visi pūtė kartu: lemputės siūbavo, bet šviesa negeso.

Tais pačiais metais Vilniaus miesto valdžia svarstė, kaip apšviesti elektra visą miestą. Bet viskas vyko pamažu. Tik 1898 metais Kauno miesto sode, gailestingųjų seserų baliuje, birželio 28 dieną žmonės pamatė nuostabų reginį - elektros šviesą.

1899 metais Kauno miesto valdyba susitarė su viena Belgijos firma, kad pastačius viešojo naudojimo elektrinę. Elektrinė buvo pastatyta netoli buvusio Vytauto Didžiojo muziejaus, ir 1900 metais sausio 15 dieną vakare miesto gatvėse užsidegė pirmosios 75 elektros lempos.

Šviesa sužibo ir Vilniaus gatvėse, bet tik 1903 metais. Ši senoji Vilniaus elektrinė išliko net iki šių dienų. Ji tada buvusi viena moderniausių ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Rusijos imperijoje. Senoji Peterburgo politechnikos instituto studentai buvo siunčiami čia atlikti savo praktiką.

nai stebėdamosi, dalinai šypsodamasi pareiškė motina. - Jeigu jau per tokias baisias atsikapstei ieškoti savo kūdikio, tai viskas dovanotina.

Motina dar daugiau norėdama dukterį paguosti, pridėjo: - Greičiausiai ir aš kitaip nebūčiau padariusi. Jau sakau, tuojau važiuoju pas švogeri, kuris nuo tos vietos tik už kelių kilometrų, kur mažytis turėjo būti išmestas ir viską sužinosiu. Juk vaikas neišgaruos. Ji tikriausiai ar į bažnyčią, ar kam kitam bus atidavę, nesvarbu kas rado, - ramino dukterį motina.

- Bet žinai, pridėjo ji, - imsimė ir tėvui to nesakysime. Ką tie vyrai supranta apie moteriškus reikalus, jiems vis jos kaltos. Geriau liežuvėlį stipriai prie gomurio prispausti. Ką gali žinoti; tos kalbos gali nueiti, kur nereikia.

Susitikimas išėjo taip gerai, kad motina nesusirgo iš susijaudinimo ir dukterei nereikėjo akių svilinti. Kiek ten buvo kalbos, kiek džiaugsmo - sunku apskaičiuoti.

Vienbalsiai nutarta, kad Laima pasilieka pas Albina, nes niekas čia jos nepažįsta, o namiškiai dažnai ją čia aplankys ir sušėps maistu, kad neapsunkintų sesers šeimos. Kaimas apie Laimos atvykimą neprivalo žinoti, ligi karas parodys pabaigos veidą.

Motinai į namus sugrįžus, tėtis apie atsiradusią dukterį sužinojo tik sekančią dieną. Tai ne kokia paprasta žinia. Reikia vyriškius labai pamažu prie tokio didelio džiaugsmo privesti. Kitaip tuoj jiems tos širdys apgenda. Trečią dieną tėtis applanke Laimą. Švelniai apkabinęs ir per užpakaliuką paplojęs, lyg bausdamas pasakė, kad jis daug visko tai išdykelei atleidęs, bet kad ji per frontus, lyg per šventorių vaikščiotų, jis vis tik netikėjęs.

- Žiūrėk tu man, - su išdidumu, užkišęs už liemenės nykštį, pasakė tėtis. - Boba persirito per visą frontą Čia jau, brac, ne štuksa...

Slinko dienos. Ruduo įsijungė į žiemą ir pradžioje gruodžio šioje apylinkėje laukai apsiklojo sniegu ir rogės šlitiniuodamos pirmuoju sniegu, valė aprūdijusias pavėžas. Su namiškiais buvo sutarta pradėti ieškojimą ir kitus veiksmus atsargiai, apgalvotai ir protingai ir apie Laimos atsiradimą visai nutylėti. Laima, aprūpinta knygomis iš mokyklos knygynėlio, skaitė, išsėjos, galvojo apie neaiškia ateitį ir bandė savyje atrasti lygsvarą. Bažnyčia buvo visai arti ir ji savo maldas skyrė tik prašymui neapleisti jos galutiname žygyje - surasti savąjį kūdikį.

Žiema įsijungė į normalias vėžes ir iškritęs sniegas padarė pagrindą, kad keliai rogėmis teikė tik malonumą važiuoti. Nors buvo sutarta leisti Laimai išsėtis ir tik ją atgavus jėgas, pradėti ieškojimą, bet motina neiškentėjo ir jau kitą savaitę išvažiavo aplankyti švogerio. Jos sesuo dar prieš rusams ateinant, buvo pasimirusi. Švogeri vienas su dukterimis pluoš mažame ūkelyje, o prieš dvejus metus gavęs nuolatinį darbą geležinkelio stotyje ir tą gabaliuką žemės su dukterimis apdirbdavo laisvu nuo tarnybos laiku.

Visi nustebo Baltušienės atvažiavimu, nes ji jau keliolika metų nebuvo jų aplankiusi. Nei jokie atlydai, nei šiaip kokie reikalai... Atvažiavusioji pareiškė, kad tik šiaip sau pasiilgusi ir štai, va, atvažiavusi. Tik pravėrus duris pasakė, kad nakvosiant ir mažiausiai dvi dieneles svečiuosis. Nieko daugiau aiškiai nepasakė ir visi savyje spėliojo, koks tai būtų reikalas. Kalba nesirijo, nes švogerio dukrelės audimais neužsiėmė, apie rankdarbius taip pat, darbais ūkyje apsikrovus, nebuvo kada ir galvoti. Ką gi daugiau - pradėta buvo kalba apie karą ir jo vargus. Kad Laima išbėgdama žuvusi, visi gerai žinojo, tai

Tačiau centrinių elektrinių tinklas neaprepdavo viso miesto, todėl tradicinį žibintoją su žibintu rankoje ir kopėčiomis ant pečių buvo galima sutikti Lietuvos gatvėse iki pat Pirmojo pasaulinio karo. Prieš pat karą Vilniaus stotyje buvo įrengti trys nauji 400 AJ varikliai ir generatoriai.

Nedaug kuo atsiliko ir provincijos. Šiauliuose, buvusiam Frenkelio odų fabrike, 1900 metais sužibo elektra, teikiama iš 500 kW galingumo nuolatinės srovės generatoriaus. Rekyvoje 1913 metais buvo įrengtas nedidutis 5 AJ naftinis variklis, kuriuo 115 V generatorius tiekė energiją vietinio dvaro rūmų apšvietimui. Prieš karą atsirado elektrinės, nors ir mažos, Panevėžyje ir Biržuose. 1911 metais Peterburgo inžinierių draugija pasidė pastatyti Šiauliuose centrinę elektrinę, įrengiant elektros paskirstymo tinklą ir gatvių apšvietimą. Nors miesto valdyba pasiūlymą priėmė, Kauno gubernijos valdžia šį projektą atmetė. Panevėžio miesto taryba, sužinojusi apie Šiaulių miesto derybas, irgi tai bandė, bet gubernijos valdžia nepatvirtino šio projekto motyvuodama, kad elektrinę neprivatus koncesioninkas, bet pats miestas turėtų pasistatyti savo lėšomis. Šis motyvas suprantamas: tuo metu iš visų pramonės įmonių elektrinės duodavo didžiausią pelną, ir gubernatorius buvo suinteresuotas, kad pelnas plauktų į miesto ir gubernijos kasą. 1913 metais Panevėžio tarybai pavyko gauti 125,000 rublių paskolą, ir pradėta statyti 100 AJ galingumo elektrinė. Tačiau prasidėjo Pasaulinis karas, ir iš Vokietijos gabenamos mašinos kažkur įstrigo. Iki Pirmojo pasaulinio karo centrinė elektrinė taip ir nebuvo pastatyta nei Šiauliuose, nei Panevėžyje.

Nepriklausoma Lietuva paveldėjo iš Rusijos labai menką elektros energetikos ūkį.

Pirmasis pasaulinis karas smarkiai nuniokojo Lietuvą. Daug mažų elektrinių buvo sunaikinta. Po karo, 1919 metais, vokiečiai besitraukdami iš Lietuvos, dar bandė susprogdinti seniausią Lietuvoje Kauno centrinę elektrinę. Srogmenys buvo jau sudėti ir uždegti dagčiai. Kažkas tai pastebėjo ir pranešė Laisvės alėjos ir Maironio gatvių kampe stovėjusiam Lietuvos kariuomenės batalionui. Štabe budėjęs kapitonas su kariais nuskubėjo į elektrinę ir, rizikuodami gyvybes, nukarpė dagčius.

Iki nepriklausomybės laikų Lietuvoje elektrinių skaičius, nors ir didėjo, bet jų galingumas buvo labai menkas. Kaune buvo vienintelė elektrinė, kurios galingumas siekė virš 1000 kW. Ta elektrinė veikė iki 1929 metų. Transformatoriai dar nebuvo naudojami. Tiesą sakant, dauguma generatorių buvo nuolatinės srovės, nes kintama srovė dar nebuvo įrodžiūsi savo pranašumo teikti energiją tolimesniems atstumams. Tuo tarpu buvo populiarūs trilaidės sistema, o įtampa - 110 V.

(bus daugiau)

apie tai motina vengė ir priminti. Reikalai kiek palengvėjo, kai grįžo iš darbo švogeri su kuriuo dabar viešnia tik ir kalbėjo.

Po ilgesnio laiko, ir vakarui jau gerai į vėlumą įsmigus, viešnia atvertė kortas: - Pas mus pasklido kalbos, kad čia kur tai apie jus, iš lėktuvo išmėtė vaiką. Nenorėdama tikėti, ėmiau ir susilaužiau su savo kaimyne, - melavo Baltušienė. - Susikirtome iš veislinės avies, tai va, nepagailejau kelionės ir noriu visą teisybę sužinoti. Spyriausi iš paskutiniųjų, kad jau vaikais, kaip bombomis, niekas nesimėto. Būk švogerei teisingas ir man pasakyk, argi taip galėjo būti?

- Būtų linksma, jei galėčiau pasakyti, kad laimit lažybas, bet, kai nesu tikras, tai vis tik turiu pripažinti, tokios kalbos tikrai yra buvusios, ir labai neseniai. Atrodo, kad trys savaitės, kaip tą išmestinuką pakrikštijo. Ar ji tikrai kas išmėtė, ar kaip kitaip su tuo vaikeliu buvo, visai ir nesiteiravau, bet kai pats nuovadas tam vaikučiui buvo krikšto tėvas, tai gandai lyg ir tikrumu pakvi-po.

- Tai gal būsiu gerą veislinę avį pralošusi, bet žinai, švogerei, aš dar dienele paviešėsiu, tai jau labai prašyčiau, kai ryt nueisite į darbą, pasiteiraukite, kaip ten viskas buvo. Nuo savęs prizadu už vargą atsilyginti.

- Na, čia gi ko dar trūko. Argi mes ne giminės? Vieni niekai, kaip tik rytoj turėsiu reikalą į nuovadą, tai ten vienas iš policininkų geras pažįstamas, be bėdos viską sužinosiu.

Keista buvo švogeriui, kad pralaimėjusi pasidarė žymiai linksmesnė. Bet, argi suprasi moteris? Dar visokių niekelių aptarę, jau ir dvylikta nusidaužius, nuėjo polisiui.

Ryte užėjo atlydis ir varnos kėlė didžiausią triukšmą sąslavyne - nepasidalino ką ten rado. Baltušienė iškūrentoje seklyčioje saldžiai miegojusi, pabudo, kai mergaitės jau buvo baigusios namų ruošą. Ji teisinosi vakarykščiu nuovargiu, bet jos linksmas veidas nesiderino su jos skundu.

Apžiūrinėjęs ūkį ir mergaičių albumus, dienele prabėgo bematant. Tik papietavus, Baltušienė jau su nekantrumu pradėjo laukti švogerio grįžtant. Šis neavėjo ir patvirtino žinias, viską sužinojęs iki smulkmenų. Pasirodo, tikrai nepramanyta, vaikelis buvo nuleistas iš lėktuvo parašiotu. Taip pat sužinojo, kad tas vaikas buvo atiduotas ir visi įsūnijimo popieriai padaryti valsčiuje. Dabartinė jo motina, tapusi našle, Motuzienė iš Paliepių kaimo. Viskas buvo aišku, kaip ant delno.

Reiškia, Laimos sūnelis sveikas, gyvas ir jau aprūpintas visais sakramentais. Linksma ir laiminga Baltušienė grįžo į namus. Nors kelis kartus jos vyrelis klausė ir norėjo sužinoti to nebuvusio anksčiau linksnumo priežastį, ji numykdamą, neaiškiai atsakinėjo, kad tai nuo gero oro, ir dar neišpasakojo Laimos paslapčių.

Kitą rytą spartukas vežė linksma Baltušienę pas dukterį su geromis žiniomis. Dar ilgai moterys kalbėjosi ir tik saulei slepiantis į pušyną, motina išvažiavo namo. Sekančias tris dienas oras visai suburo. Dangus maišėsi su žeme. Sniego sukuria daužėsi trobomis ir laukais. Pralinksmedusią Laimą apniko rūpesčiai. Kaip kitaip, nusprendė pati sau viena, ką bus, kas nebus, bet turinti jį pamatyti. Nors iš tolo, kad žinotų, jog tai tikrovė. Prie kairiojo akies kraštelio buvo trikampis mažas taškelis. Tai viską patvirtins, nes tokiam amžiuje vaikeliai labai keičiasi, o jau apgamėlė neleis abejoti. Nutarė pasikalbėti su seserimi ir pasitarti, kaip ji galėtų tą savo vaikelį pamatyti. Kaip bus toliau - nesvarbu, svarbu būti tikrai, nusprendė Laima.

(bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠMESTINUKAS

15. A P Y S A K A

Šnekučiavo seseris šiltoje troboje ir apšnekėjo, kaip susisiekti su motina ir jai perduoti nepaprastą žinią. Tai reikėjo daryti atsargiai. Tik praėjusį sekmadienį buvo atlaikytos rytinės mišios už sielą mirusios dukrelės. Jei ne ta lijdura, bėdos nebūtų, nes atstumas vos viršio dešimtį kilometrų, bet dar reikėjo laukti, iki keliai apsilamdys. Kalbos pynėsi ir Albina išdrožė viską apie prabėgusį trijų metų laiką. Atėjo eilė pasakoti ir Laimai. Ji irgi nuosirdžiai pasakojo, bet kai priėjo prie paskutiniųjų metų ir prie reikalo, kuris vertė ją griebtis to pasakiško žygio, ji staiga užsikirto. Albina suprato, kad Laima kažką slepia ir pradėjo priekaištauti, kad Laima ja, savo vienintele seserimi, nepasitikinti. Suprato, kad buvo kažkas sunkiai atskleidžiamo atsikė.

- Kaiėjau į tavo namus, buvau nutarusi apie savas bėdas nieko nepasakyti. Bet - teisingai sakai, negaliu išlaikyti ir štai viską tau atveriu - pasidavė Laima.

Saulė jau pusdienį rodė, ir keliai, vėjeliai ir ratams mandant, nusivalė nuo ledų, kai Laima baigė išsamiu pasakoti, kas privertė ją palikti maskolių žemę...

Albina liūdnei ir tyliai pasakė:

- Kokia būčiau laiminga, jei tavo sūnelis būtų pas mane pakliuvęs. Gal dar nežinau, bet tris kartus buvau neščia, ir vis nelaimingai pasibaigė...

Kur Laimos sūnelis turėjo būti išmestas parašiotu, tebuvo vos už dvidešimties kilometrų. Reikėjo gerai pagalvoti, kaip pradėti jo ieškoti. Visa tai juodvi atidėjo vėlesniam laikui.

Pirmiausia reikėjo susisiekti su motina. Albina, nieko nelaikdama, tuojau po pietų, pėsčia išsiruošė į kelionę, nes gerai žinojo, kad atgal jau ją veš sarkutas ir mama. Laima pasiliko viena. Nuobodžiauti jai ilgai neteko, nes Albinos vyras Bronius grįžo su lauktuvėmis. Vietoje žmonos, labai dideliu nustebimui, rado seniai mirusią jos seserį... Žinote, vyras kaip vyras, nepuolė Laimos žegnoti, nes vyrai laikomi drąsesniais, o be to, buvo dienos laikas, o šmėklos tik dideliu reikalui esant, apsilanko.

Apsispratę vienas su kitu, kalbėjosi, nustatė vokiečių pralaimėjimą, tik Laima apie savus įvykius nieko jam nesakė. Ir šiaip buvo pakankamai visokių naujienų: kairurie iš Laimos pažįstamų buvo palaidoti. Pakastas buvo gretimo kaimo vaikinai. Gero ir darbštaus ūkininko sūnus, kurį banditai - kitaip išvertus - bolševikų partizanai - iš pasalų nutvėrė, žiauriai nukankino. Buvo ir nuo savųjų nukentėjusių vienaip ar kitaip. Nedaug trūko, kad būtų nukentėjęs ir sesers vyras, bet pirmas dienas pasišalinęs, leido karštuoliams atvėsti ir taip išliko.

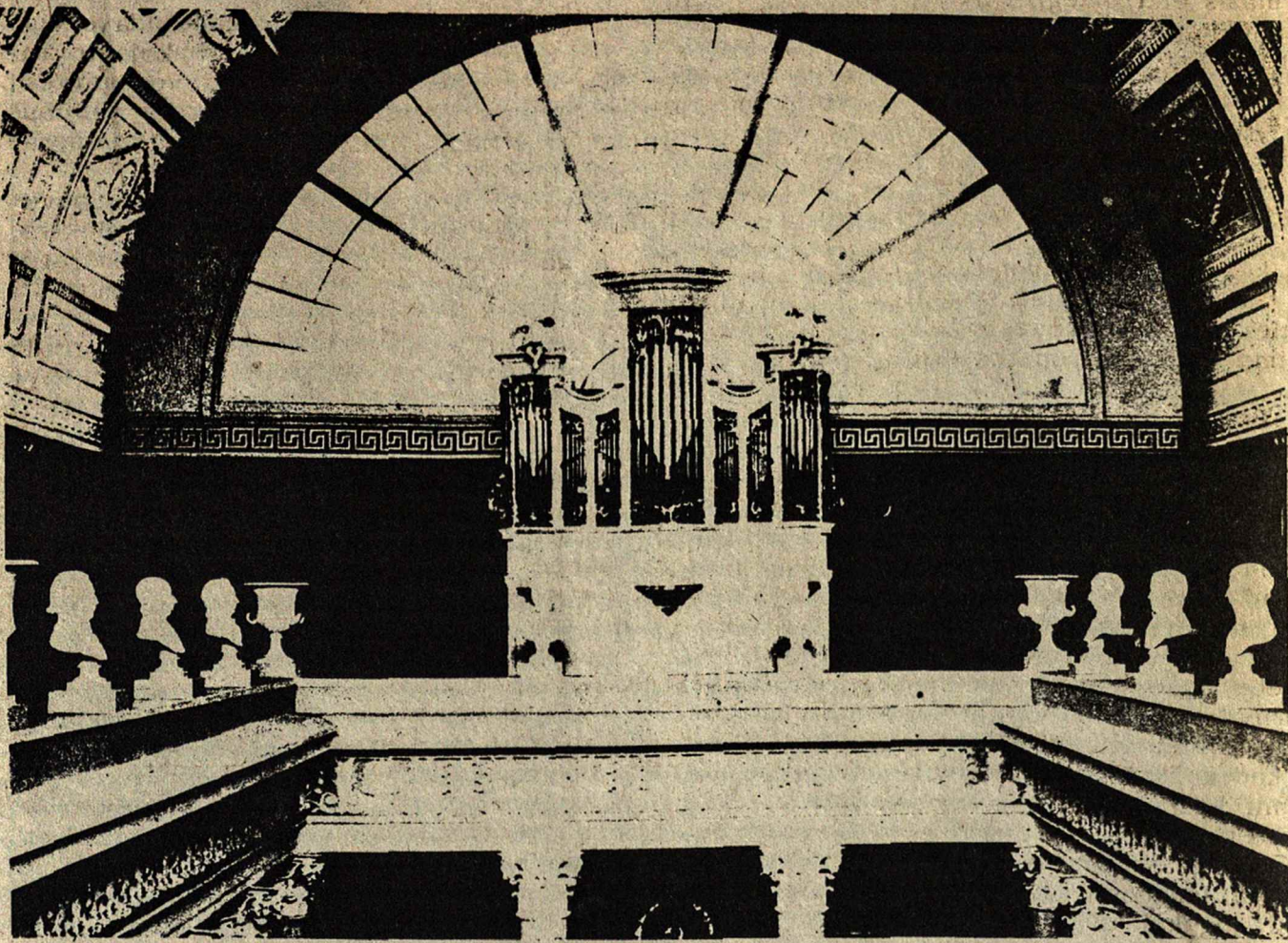
Kiek tos lapkričio pabaigoje dienos. Tik pradėjo švisti - jau žiūrėk, vakaras raukiasi, o dar Albina su mama nepasirodė. Kalbos jau buvo seniai išsekusios, kai pasigirdo ratų bildesys kieme. Dar durų neatvėrus, motina pradėjo šaukti, kad ji žinanti Laimos paslaptį ir tik prašė nenuogastauti. Albina lengvai ir labai atsargiai, bekeliaujant, apsakė motinai sesers nelaimę.

Apsikabinusios - motina ir dukterė - apraudojo džiaugsmo ašaromis netikėtą susitikimą. Motina, kuri laiką tylėjusi, prašneko:

- Nagi ir neduk Viešpatie. Išleisti vaikelį į tokią šurpią kelionę. Ale ir sugalvok tą nebūtybę, - dalis 4 psl.

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

Restauruoti vargonai VDU Aulioje.

VARGONŲ MUZIKA PLOKŠTELĖS

Pirmąsias keturias "Lietuvos Vargonų" serijos plokšteles išleido Sov. Sąjungos plokštelių Firma "Melodija".

Plokštelėse įrašyti kūriniai atlikti dviem Vilniaus Universiteto vargonais, taip pat Vilniaus Paveikslų Galerijos, Panevėžio ir Šešuočių vargonais.

Planuojama įgroti ir kitų senųjų Lietuvos instrumentų skambėjimą. Vargonais grojamas repertuaras yra pažymėtinai platus: senoji, klasiikinė, šiuolaikinė muzika, Vakarų Europos, Sovietų Sąjungos kompozitorių kūriniai.

Igrojami įvairių kartų lietuvių kompozitorių kūriniai "Melodija" išleido apie 20 lietuvių liaudies dainų plokštelių, įrašytų įvairiose Lietuvos vietose.

Antologiją ruošia Lietuvos Valstybinės Konservatorijos Liaudies Muzikos Kabineto vedėja Genovaitė Četkauskienė, kartu su Vilniaus Plokštelių studija.

Šiais metais žada pasirodyti naujas keturių plokštelių meniška apipavidalinti, prikomplektas "Aukštųjų dainų".

Vargonai - tai labai sudėtingas, milžiniškas, klavišinis muzikos instrumentas. Vietoje stygų - pučiamieji vamzdžiai, vamzdeliai, iš vi-

Napoleonas pasirinko Kauną ir jo apylinkes tinkamiausia vieta savo kariuomenės perkėlimui. 1812 m. vidurvasarį jo kariuomenės svarbiausia dalis (220,000 kareivių) pasirodė kairiajame Nemuno krante ties Kaunu. Iš čia buvo lengviausia susisiekti su prancūzų armijos tiekimo punktais Rytų Prūsijoje. Svarbiausia kėlimosi vieta buvo Pajiesyje, aukščiau piliakalnio (vadinamojo Napoleono kalno). Prancūzams nebuvo sunku persikelti, nes grafo Dovydo vadovaujami kazokų būriai, kiek pasišaukę su prancūzais, pasitraukė iš Kauno į Vilnių. Birželio 23 dienos rytą prie Nemuno, krante (avanposte) stovėjusio lenkų 6 pulko, privažiavo imperatoriaus karieta su raitais palydovais. B. Kviklys (iš: "Mūsų Lietuva").

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĖS IŠSIŽA-
DA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
Dr. Gv. Valančius

BLOGOS TRANSLIACIJOS

Vietos laikraščiuose nusiskundžiama menku Centrinės Televizijos vaizdo perdavimu Laukuvoje. Ryšių Ministerijos viršininkas A. Stelingis aiškina, kad Šilalės rajone programų priėmimas pagerės šiame penkmetyje, pastačius televizijos stotį Tauragėje, 1989 metais.

NETIKĖTI ŠALČIAI

Ir Lietuvoje netikėtai bandžio mėnesį visus užklupo šalčiai. Panevėžio ir Šiaulių rajonuose iškrito sniegas 16 ir 25 cm. klodu.

• **BLAIVYBĖS DRAUGIJOS** plečiasi savanoriškai Lietuvoje. Nuo šių metų pradžios jų padaugėjo trečdaliu. Šiuo metu joms priklauso apie 75.000 narių.

Kai šia problema vis labiau buvo pradėję rūpintis patys lietuviai (nelaukdami ne Andropovo ar Gorbačiovo aprobavimo), jiems nebuvo leista organizuoti tai daryti. Visi laukti "protingiausiųjų" nurodymų iš Maskvos

• **ŠIAULIŲ TELEVIZIJOS APARATŲ GAMYKLOJE** išleidžiamas naujas modelis "Taurus 234 D", lengvesnio tipo, sunaudojantis mažiau elektros energijos ir netrukus pasirodys "Taurus C-381" - didesnio ekrano, spalvoto vaizdo aparatas.

IDOMŲ KAUNO RENGINIAI

Kauno Menininkų Namų renginius per sezoną aplankė daugiau kaip 30.000 žmonių, kuriuos ypač sudomino naujai įkurto kamerinio teatro spektakliai. Jų režisoriai - G. Padegimas, aktoriai - V. Kochanskis, R. Bagdzevičius, L. Zelčius ir R. Grabš. Paskutiniu metu pastatė premjerą - J. Vaičiūnaitis pjesę "Kasandra".

1468 m. Kazimiero teismas nustatė baudimo tvarką ir baudų dydį. Pagal jį vagis atsilygina ieškovui tiek, kiek teismas priteisia, ir už padarytą nusikaltimą sumoka baudą savo ponui, o ne didžiajam kunigaikščiui. Jeigu vagis neturi iš ko atsilyginti savo ieškovui, o jo žmona ir vaikai (ne mažesni, kaip šeptynerių metų) apie vagystę bus žinoję, tuomet vagi reikia pakarti, o žmoną ir vaikus atiduoti ieškovui šeimos darbams. Vagies žmona su vaikais gali iš nelaisvės išsipirkti arba juos gali išpirkti nužudytąjį nusikaltėlio poše. Teisyne sakoma, jeigu kas išvestų žmones arba nelaisvąją šeimyną ir būtų pagautas bevedant, tą pakarti. J. Jurginis (iš: "Lietuvos valstiečių istorija").

Kalbėdamas apie juoko poveikį sveikatai, dr. V. Frajus juoką pavadino "bėgimu ristele vietoje". Kaip ir fiziniai pratimai juokai gali turėti ilgai trunkantį poveikį. Kai žmogus juokiasi jo raumenys įsitempia ir dėl to gali apmalti kai kurie galvos skausmai, lėčiau plaka širdis, o tai liudija stresinės įtampos nuoslogė. Todėl galima sakyti, kad juokas turi tiesioginę reikšmę gyvenimo trukmei.

Juokiantis padaugėja kraujyje adrenalino ir, matyt, į semgenis patenka endorfinų (kaip ir bėgant), nuo kurių pagerėja savijauta. Kai kurie tyrinėtojai mano, kad "juoko centras" yra dešiniajame galvos smegenų pusrutulyje, nes ligoniai, kurių šis pusrutulis pažeistas, nesupranta juokų, pralinksminančių normalius žmones. (Iš JAV savaitraščio "Newsweek").

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" NAMŲ REMONTO VAJUS

-MALONŪS "NL" SKAITYTOJAI, prašome pasinaudoti šia atkarpa ir ją atgal atsiųsti "NL" adresu:

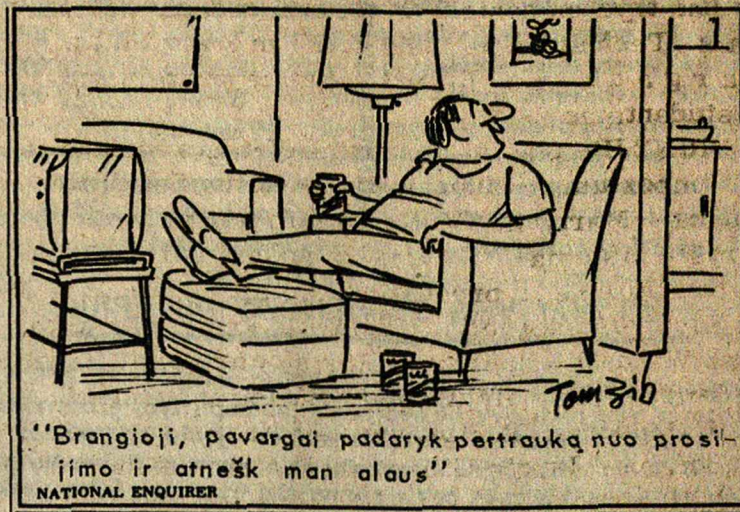
Siunčiu "NL" prenumeratą už 198...m.....dol.
"NL" namų remonto vajuidol.

Mr./Mrs.
Adresas

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR JUMORO IR IŠMINTIES!

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30- 12 val. nakties
Programos vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7
Tel.: 669-8834

KREIVI VEIDRODŽIAI

••••• Du draugai sėdasi už stalo. Vienas pasiima pilną butelį degtinės ir užsivertęs, nugeria.

- Ar tu pasiutai? Kas gi geria iš viso butelio? - su- šuko nustebęs kitas.

- Tai kad gydytojas sakė negerti nei stikliuko...

••••• Lordas grįžta namo ir priėjęs prie didelio laikrodžio saliono kampe, pradėjo jį užsukti.

- Kodėl tu suki tą laikrodį, juk čia tarnų darbas, - sako žmona.

- Daktaras man patarė užsimti daugiau fiziniu darbu.

••••• - Kodėl tu padėjai savo vėžliuką į sesers lovą? - klausia motina mažo sūnelio.

- Todėl, - atsako jis, - kad neradau varlytės.

Parinko O. L A Š A S

DARŽOVĖS PADEDA IŠVENGTI VĖŽIO LIGOS

Harvard'o Universiteto tyrinėtojai, išstudijavę 1.200 vyresnio amžiaus vyrų ir moterų, nustatė, kad tie, kurie vidutiniškai kasdien valgydavo 2.2 porcijas žalių ir geltonų daržovių, sumažino 70% galimybės su- sirgti vėžiu, negu tie, kurie valgė mažiau kaip vieną porciją kasdien. Gydytojo dr. Graham A. Colditz nuomone, niekada nevėlu padidinti savo dietose žaliųjų ir geltonųjų daržovių vartojimą. Vėžio Ligos Instituto direktorius dr. Gregory Curt sako, kad šie tyrinėjimai labai svarbūs, nes nurodo kaip šių daržovių vartojimas padeda ap- sisaugoti nuo vėžio ligos. Tyrinėjimai buvo daromi 5-14 metų laikotarpyje. Atrodo, kad nesvarbu, kaip tos dar- žovės būdavo paruošiamos - šviežios, šaldytos ar kon- servuotos, sriuboje ar sunkų pavidale. Gydytojai įsitiki- nę, kad karotenas, randamas daržovėse ir pavirtęs or- ganizme į vitaminą A, ypatingai sėkminga priemonė prieš vėžio ligos atsiradimą.

Ypatingai patartinos šios daržovės: asparagai, buro- kai, brokoliai, kopūstai, kaliflorai, salierai, cikorija, ropių, burokėlių pienių lapai, ankštinės pupelės, lęšulės, salotos, grybai, svogūnai, petražolės, žalieji ir raudonie- ji pipirai, bulvės, moliūgai (pumpkin), rudieji ryžiai, špi- natai, saldžiosios bulvės.

Taip pat vaisiai: obuoliai, aprikosai, juodosios avie- tės, juodieji serbentai, melonai, vyšnios, spanguolės, cit- ronai, apelsinai, papajos, persikai, kriaušės, ananasai, slyvos, vynuogės, avietės, braškės, tanžerinai, raudonie- ji melonai - arbūzai.

NETIKUSI DIENA - KAS DARYTI?

Kiekvienam pasitaiko pergyventi "mėlynąjį pirmą - dienį" ar šiaip netikusią dieną: krenta šakutė ir rankų, išsipila kava, skubant pusryčiauti, pavėluoji į autobusą, įkliūvi į kamšatį važiuojant į darbą, o nuvykus - randi sa- vo viršininką besibarantį, grįžtant namo - vėl įkliūvi į kamšatį...

Louisville psichologas dr. Stanley Frager duoda šiuos patarimus, kaip tvarkytis, jei užkrinta netikusi diena:

1. Sumažink susitikimus ir pokalbius su žmonėmis. Ne tikusi diena nėra pats geriausias laikas kalbėti apie pa- nių ar nemalonius reikalus.

2. Nebūk susiraukęs. Jei tavo diena netikusi - neturi to reklamuoti, o palaikydamas susiraukusią išraišką - pats dar blogiau jausiesi ir vis labiau gilinsiesi, kas ne- gerai.

3. Jeigu reikia pasiskusti - daryk tai labai taupiai. Skun- dai yra užkrečiami - netrukus visi aplink tave pradės skustis, o tavo diena nuo to vistiek nepagerės.

4. Bandyk surasti priežastis, kurios sukėlė netiku- sios dienos įvykius: gal išvertė kava, nes buvai pavar- gęs ar labai susirūpinęs. Kreipk dėmesį į tai, kas iš tik- rųjų tau sudaro problemą ir bandyk išspręsti.

5. Kas tavo gerai nuteikia? Gera muzika, filmas? Klau- sykis specialiai muzikos, nueik į kiną, nusipirk gėlių ar pan.

6. Bandyk išspręsti savo reikalus, vietoje nuolat gal- vojančios nemalonomus. Pav., jeigu tave nuolat erzina kaimyno šuns lojimas - nuspręsk išsiaiškinti tą reikalą su kaimynu ir pan.

7. Padaryk ką nors gero kitam. Aplankyk ar patelefo- nuok tam, kuriam sunkiau einasi. Pamatyti, kad tavo bė- dos, palyginus su kitų, nėra jau tokios didelės.

8. Prisimink, kad netikusi diena kaip atėjo, taip ir pra- eis. Paskaičiuok, kas tavo gyvenime gero ir užmiršk lai- kinus nemalonumus.

AA CENTRINĖS:

Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ
TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Monikui N.: 366-7770. Deiniui L.: 768-9606;
Jonui R.: 337-8637

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MCKA:

8 % už 90 dienų term. indėl.
8 % už 6 mėn. term. indėl.
8½ % už 1 metų term. indėl.
8½ % už 2 metų term. indėl.
8½ % už 3 metų term. indėl.
9 % už pensijų planą
7½ % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo sąskaitas
6-8 % kasd. palūk. sąskaita
6 % už čekių sąskaitas

IMA:

už asm. paskolas nuo ... 11%
už nekiln. turto (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10½ %
2 metų 10¼ %
3 metų 11 %
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 %
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 51 MILIJONO DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% (kainoto turto). Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI VIRŠ 29 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais 10-3
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius 8½ %
180-185 d. term. indėlius 8½ %
Term. indėlius 1 metų 9 %
Term. indėlius 2 metų 9 %
Term. indėlius 3 metų 9 %
Pensijų sąskaitų 9½ %
Specialių taupymo sąsk. 7½ %
Taupomųjų sąskaitų 7 %
Kasd. taupymo sąskaitų 7 %
Depozitų — čekių sąskaitų 6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo 12 %
mortgičius nuo 10½ %-12 %

ANAPILYJE skyrus veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% (kainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmenines paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaidos (money orders) ir kelionės čekius (travelers cheques). Neiram mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS!

LOS ANGELES

ĮVERTINTA LIETUVĖ DAILININKĖ

Iona PETERIENĖ yra pažymėtina iškili amerikiečių meno pasaulyje, bet apie ją labai mažai žinome mes patys. Prašant kokių žinių apie jos ruošiamas parodas, dailininkė Iona Peterienė visada kukliai atsako, kad gal neverta minėti: "Tai ką čia dabar rašysi, aš tik keliolika parodų teturėjau." — Ką? — nustebęs sakau, — būtinai apie dabartinę parodą duoki man žinių.

Prisipažino, kad 1986 m. balandžio 12 d. buvo jos dailės darbų paroda "International Student Center-UC - LA, Los Angeles, Calif., kurioje išstatyta 30 paveikslų.

Dail. Iona Peterienė baigė meno studijas bakalauro laipsniu UCLA. Priklauso Los Angeles "Institute of Contemporary Art", Los Angeles "Art Association",

"Beverly Hills Art League" ir "Women Painters West".

Jos 14 individualių parodų buvo suruošta įvairiose galerijose ir lietuvių kolonijose Los Angeles, Ca., Cleveland, Ohio, Rochester, N. Y.

1974-1982 m. laikotarpyje ji buvo reprezentuojama Gryphon Galerijoje, Denver, Colorado, kurioje suruošė 3 individualines parodas ir taip pat dalyvavo keletose kolektyvinių parodų toje galerijoje.

1976 m. ji dalyvavo parodoje, kurioje buvo reprezentuojami 4 Kalifornijos dailininkai "Four directions of Art", Gryphon Gallery, Denver.

Be tų jau minėtų, ji turėjo išstati savo kūrybos paveikslų Jinx Gallery" El Paso, Texas, Run Run Shaw Gallery, Hong Kongo, Warner Fine Arts Gallery, Durango, Colorado; kolektyvinėse parodose Lietuvių Jaunimo Kongrese Chicagoje, Čiurlionio Galerijoje, Lietuvių Bendruomenės parodoje, New Yorke ir Baltic Art Exhibit, New Yorke.

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

Graystone's salvation may be Gananoque's gain

Nuotr.
reporterio
Shawn
Thompson

Builder with a mission

GANANOQUE, ONT.

ĮVERTINTAS LIETUVIO PROJEKTAS

Balandžio 16 d., 1986 m. "The Reporter" — Gananoque miesto laikraštis idėjo didelę nuotrauką ir platesnį aprašymą apie lietuvių statybininko Petro REGINOS idomius projektus. (Jis pats gyvena šiuo metu Brockville, Ont.).

Pirmiausia — istorinis pastatas "Graystone Home", pagal P. Reginos užmanymą, galėtų būti inkorporuotas į Kultūrinį Centrą, kuris būtų pastatytas į rytus nuo Gananoque turistinio miestelio. Pagal jo projektą, jis restauruotų šį pastatą, paverstų jį biblioteką ir archyvą. Pristatytų atitinkamą administracijos pastatą ir kitus, kurie reprezentuotų etninių grupių meną. Į tuos jo planus įeina ir meninio audimo studijos pastatymas.

Gananoque tokiame projektui yra ideali vieta, kaip rašo laikraštis ir tvirtina pats projekto autorius, nes randa si šalia didžiųjų greitkelių ir susisiekimo su JAV. "Graystone Home" akmens blokus norėta anksčiau parduoti kondominijaus statybininkams, bet neatsirado suinteresuotų.

P. Reginai pasiūlius perkelti ir restauruoti šį pastatą, inkorporuojant į Kultūros Centrą, miesto Taryba tuojau susidomėjo ir jo projektą priėmė, žadėdami ir finansinę pagalbą. "Geriau matysime atstatytą "Graystone" kad ir už miestelio ribas, negu riogstantį tarpe šiukšlių" — pasakė Gananoque Tarybos narys Brian Reid.

Kitas įdomus Petro Reginos projektas — Muziejus. Tai būtų dalis Kultūros Centro. Jame būtų lietuvių, o vėliau ir latvių bei estų liaudies meno muziejus. Apie šį savo sumanymą jis pranešė mūsų liaudies meno žinovams dail. Antanui ir Anastazijai Tamošaičiams, kurie patys turi didžiausią liaudies meno kolekciją. Ji būtų perduota tam muziejui. Apie tai rašė "Kingston This

Dailininkė yra dalyvavusi Los Angeles, Ca. parodoje Descanson Gardens, McKenzie Galerijoje (kolekcija 15 paveikslų), Museum of Science and Industry, Factory Place ir Los Angeles Contemporary Art Galleries.

1985 m. dail. Iona Peterienė buvo pakviesta dalyvauti "International Artist of Southern California", San Bernardino County Museum.

Visose parodose šios darbšėios ir kūrybingos dailininkės paveikslai buvo labai gerai įvertinti. Ji priklauso moterų dailininkių organizacijai — Women Painters West ir su jomis dalyvauja parodose, į kurias menininkės yra atrenkamos jūry komisijos Mt. St. Marys College Fine Arts Gallery, San Bernardino County Museum, Brand Library Art

Gallery ir kitose kolegijose bei meno centruose.

Dail. Ionos Peterienės darbai yra ramūs, šilti, dvelkia pavasariška gaiva. Šiais metais vasario mėnesį ji laimėjo Womens Painters West Award už peizažą "Mothave", Long Beach, Ca., parodoje.

Reikia manyti, kad paroda kuri vyks "International Student Center" nuo š. m. lapkričio 7 d. iki 30 d., bus viena sėkmingiausių.

Čia bus išstatyti geriausi jos darbai "Amethyst Spring" 36 x 48, "Landforms" tokio pat dydžio ir daugelis kitų.

Šios parodos rengimo komitetui priklauso Jorge Estrada ir koordinatore Mm Inez Hirsch

J. Kaributas

— taip pavadino Gananoque laikraščio reporteris lietuvių statybininką Petrą REGINĄ. Čia ji matome prie "GRAYSTONE HOUSE", laikantį dail. Antano Tamošaičio paveikslą "ŽEMAITIJA".

Week" laikraštis, taip pat pridėdamas biografinių žinių apie dail. A. ir A. Tamošaičius.

Petras Reginas šiemet pasitraukęs į pensiją, turi dabar laiko skirti šiam projektui, apie kurį jau kuris laikas galvojo. Geriausios sėkmės. b.

toronto

KLB TORONTO APYLINKĖS TARYBOS POSĖDIS

KLB Toronto Apylinkės Tarybos posėdis šaukiamas BIRŽELIO 3 d., antradienį, 7:30 val. v., LIETUVIŲ NAMUOSE.

Šiame Tarybos posėdyje bus patiekti Valdybos pranešimai ir pristatoma 1985 m. Torontė vykusių Kanados Lietuvių Dienų apyskaita.

Šiame posėdyje kviečiami dalyvauti VISI RINKTI TARYBOS NARIAI, ORGANIZACIJŲ ATSTOVAI ir TAUTIEČIAI, SUINTERESUOTI BENDRUOMENĖS VEIKLA. V.K.

KLB TORONTO APYLINKĖ RUOŠIASI KARNAVALUI

Gegužės 1 d. Lietuvių Namuose vyksiamame posėdyje buvo svarstyta lietuvių dalyvavimas tradiciniame etniniame KARAVANE, kuris vyks BIRŽELIO 20-28 d. d., Prisikėlimo Parapijos patalpose.

Gegužės 15 d., ketvirtadienį, 7:30 val. v. KLB Apylinkės Valdyba kviečia kitam posėdžiui Lietuvių Namuose. Galintieji prisidėti prie paruošimo ar talkininkauti KARAVANO metu, KVIEČIAMI ŠIAME POSĖDYJE DALYVAUTI. V.K.

"ARAS" LIETUVIŲ NAMUOSE

Gegužės 4 d. Lietuvių Namai skambėjo galingais vyrų balsais — tai Toronto ARAS koncertavo Mindaugo Pilies Menėje.

Pasiklausyti ARO gražaus ir darnaus dainavimo, susirinko virš 400 Toronto visuomenės, kuri po kiekvienos dainos nepagalilėjo plėtimų. Maloni staigmena buvo įjungimas į programą jauno ir gražios sceninės laikysenos solisto Jono Vaškevičiaus. Jis atliko 6 dainas solo ir 1 dainą kartu su ARO dainininkais "Susitikt tave norėčiau" — Kaiveko.

Chorui vadovauja sol. muz. Vaclovas Verikaitis ir akomponuoja muz. Jonas Govedas. 4A.J.

Lietuvių Namų Žinios

LN VALDYBA
PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS
Pirmame savo posėdyje LN Valdyba pasiskirstė pareigomis:

pirmininkas — V. DAUGINIS
tarybos pirmininkas (chairman of the board) ir bingo reikalų komiteto narys — R. BIRGIOLAS, vicepirmininkas — visuomeninės veiklos ir švietimo kom. narė — A. JAN-KAITIENĖ, išdinininkas ir statybos komisijos narys — J. SLIVINSKAS, sekretorius ir švietimo komisijos narys — J. V. ŠIMKUS, visuomeninės ir socialinių reikalų komisijos narys — V. KULNYS, statybos ir švietimo komisijos narys — O. DELKUS, švietimo komisijos narys — T. STANULIS, švietimo ir bingo komisijos narys — E. PAMAITIS, statybos komisijos narys — B. JACKUS, visuomeninės veiklos ir socialinių reikalų komisijos narys — J. NORKUS,

VEIKLUS MOTERŲ BŪRELIS

Š. m. gegužės 4 d. LN patalpose įvyko LN Moterų Būrelio visuotinis susirinkimas. Būrelis įsisteigė prieš 15 metų ir sėkmingai darbuojasi kaip pagalbinių LN organizacija. Būrelio narės ruošia koncertus, parodas ir kasmet tradicines šventes — Kučių ir Velykų stalą. Velykų stalo parengime atsilanko 300-450 svečių.

Susirinkime davė pranešimus Būrelio pirmininkė Ada Jucienė, išdinininkė, Revizijos Komisijos pirmininkė.

Pirm. Ada Jucienė savo pranešime peržvelgė Būrelio veiklą ir ateities planus. Perrinkta senoji valdyba ir išrinkta viena valdybos parengimų reikalams.

Lietuvių Namų Moterų Būrelio iniciatyva spalio 19 d. yra pakviesta jauna ir talentinga dainininkė Marytė Bizinkauskaitė koncertuoti Torontė Lietuvių Namuose. Ji atliks liaudies dainas ir operų arijas. A.J.

Birutė Grigaitytė-Spudienė

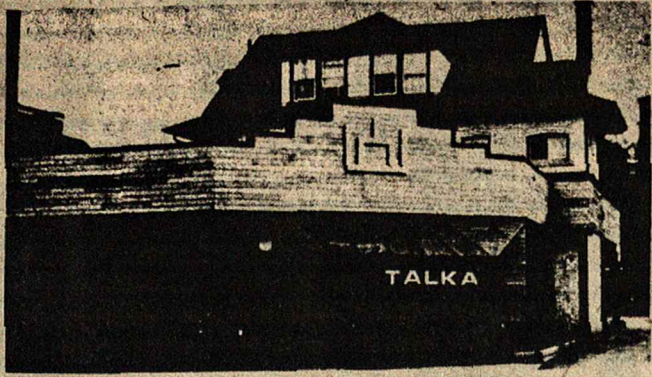
namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas St. West.
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos Tel.: 535-2500
Namų Tel.: 445-9469

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavoje namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 23 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5 %
santaukas 7 %
kosd. palūkan. už sant. 6.5 %
term. indėlius 1 m. 9 %
term. indėlius 3 m. 9.25 %
reg. pensijų fondo 8 %
90 dienų indėlius 8.5 %
(minimum \$ 5,000)
Reg. pensijų 1 m. ... 9 %

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask. 10.5 %
asmenines paskolas 12.25 %
Nemokamas pilnas čekių
patarnavimas
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$ 2,000.
Nemokama asm. paskolų
drauda iki \$ 25,000

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 val. r. — 1 val. p.p.; penktadieniais — nuo 10 val. r. — 7 val. v.; šeštadieniais — nuo 9 val. r. — 12 v.r.
Lietpos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais — uždaryta.

hamilton

KLB HAMILTONO APYLINKĖS IŠRINKTOJI VALDYBA

KLB Hamiltono Apylin - kės Rinkiminė Komisija, susidedanti iš pirm. A. Patamsio ir narių: P. Kanopos, K. Milerio, A. P. einytės, V. Sako ir St. Daliaus, praneša, kad yra pasiūlyti šie kandidatai į Apylinkės valdybą:

KAIRIENĖ Genė, KOCHAN - KA Tomas, KRIVINKAITĖ Angelė, LIAUKUS Antanas, LUKOS Albias ir MAČYS Bernardas.

Į Apylinkės revizijos komisiją yra pasiūlyti šie kandidatai: GARKŪNAS Antanas, PAKALNIŠKIS Balys ir STANIUS Juozas.

Kadangi gauta tik tiek kandidatų, kiek reikia išrinkti, tai visi pasiūlytieji aklamacijos būdu yra laikomi išrinktais ir šiuo skelbiama Hamiltono lietuviams.

KLB Hamiltono Apylinkės Rinkiminė Komisija

● HAMILTONO Lietuvių Kredito Kooperatyvo TALKA Valdyba praneša, kad šiais metais priims dirbti vasarą studentą. Norintieji dirbti TALKOS raštinėje, turi būti baigę 12 klasių, moką lietuvių ir anglų kalbas. Pa - gaidaujama studijuojančių komercinius mokslus. Pra - šymus įteikti TALKOS raš - tinėje darbo metu. Valdyba

● JAUNIMO CENTRO patal - pose veikiančiame KNYGY - NE, įrengtos naujos spintos. KNYGYNO vedėjas yra Andrius Petkevičius. Pas jį galima įsigyti įvairių lietuviškų knygų, žurnalų atvirukų ir kt. reikmenų.

"ARO" KONCERTAS ŠALPAI

Š. m. balandžio 20 dieną, Hamiltono Šalpos Fondo Komitetas buvo pasikvietęs koncertui vyrų chorą ARĄ iš Toronto. Koncertas vyko Westdale gimnazijos salėje, diriguojant sol. V. Veri - kaitis, kuris su sol. R. Strimaitis padainavo solo ir duetu kelias dainas. Akomponavo muz. J. G. O v e d a s.

Programa pradėta punk - tualiai 4 val. Sudainavus cho - rui ir solistams apie tuziną dainų, paskelbta pertrauka. Po jos scenoje išsiri - kė choristai, buvo pasikeitę švarkus: iš geltonos spalvos perėjo į raudonąją. Greito - mis žiūrint atrodė, kad tai nauji choristai.

Atėjęs scenon chorui diri - guoti, sol. V. Verikaitis pasa - kė svečiams, kad jis noris pranešti liūdną žinią. Sve - čiai salėje buvo pakankamai ramūs, belaukia naujų dainų. Tačiau jo pranešimas salėn įnešė absoliučią tylą, belau - kiant mirties pranešimo. To - liau V. Verikaitis sako: "sol. R. Strimaitis ir, choristas Stanulis šiandien vienais metais paseno". Žmonės pradėjo juoktis ir ploti "pa - senusiųjų" garbei, o chorui pradėjus dainuoti "Ilgiausių Metų" - visi sukilo ant kojų ir dar garsiau plojo.

Šiam momentui praėjus, antras pranešimas: "Čia, salėje, mūsų tarpe yra jau - nas vyrukas lietuvis, tik ką pabėgęs iš Suvalkų Trikam - pio, vardu Pečiulis". Jam pa - sirodžius, svečiai salėje gar - siai plojo. Kanados žemėje jis atsiradęs tik balandžio 13 dieną.

Toliau jau sekė antroji koncerto dalis, kurios metu buvo atlikta paties choro a - pie 10 dainų ir 4 dainas at - liko solistai - V. Verikaitis ir R. Strimaitis. Taigi, poros valandų laike buvo išdainuo - ta virš dviejų tuzinų įvai - rių dainų. Visos dainos buvo gerai atliktos, kiekviena su - silaukė stiprių aploclismentų. Pabaigoje buvo išprašyta viena iš ekstra daina.

Paskutinei dainai nuaidė - jus, solistai ir akomponuo - jas buvo apdovanoti gėlėmis.

Šalpos Komiteto pirminin - kas J. P l e i n y s, pristatęs chorą klausytojams, koncer - tui pasibaigus, visiems padė - kojo už atsilankymą. Salė - je dalyvavo apie 200 viešnių ir svečių.

Apleidžiant salę, užklaus - tieji svečiai pastebėjo, kad buvo malonu pasiklausyti tiek daug gražių dainų ir kartu atsigauti ir pailsėti. Beveik visos dainos buvo skirtingų autorių. Dėl ilgo jų sąrašo čia jų nepaminėjau.

Po koncerto ARAS buvo pakviestas vaišėms į G. Kai - rienės šeimos namus Bur - lington'o miestelyje. Čia vai - šių metu irgi kaž kas pa - skelbė "liūdną" žinią, kad šeimnininkė G. Kairienė irgi vienais metais "paseno". Tad taip pat buvo sugiedota jai "Ilgiausių Metų" ir palinkėta gražios sekmės ateičiai. Vaišėse praleidę apie porą valandų, 50-ties asmenų bū - relis, atsiveikinęs ir padė - kojęs už puikias vaišes, pradėjo skirstytis savo namų link.

Tarp kitko, girdėjau, kad choras ARAS yra dar tik 4 metų amžiaus. Jis suorga - nizuotas sol. Vaclovo Veri - kaičio, kuris tokiems dar - bams esąs labai gabus. Tad yra atliktas didelis darbas tautine prasme ir todėl rei - kalingas mūsų dėmesio ir pa - ramos.

Z. Pulianauskas

delhi

● ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA surengė Motinos Dienos mi - nėjimą gegužės 11 d. "Ger - man Hall" patalpose. Prie jų programos pakviesti ir

PAGERBDAMI MIRUSIUS AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS neteko vieno iš pirmųjų narių - a. a. JAKUBICKO Stepono. Artimieji draugai ir pažįstami savo aukas skyrė K.L. Fondui: po \$50, - V. Ignaitis, P. Kaziukonis, J. O. Macijauskai; po \$20, - P. Z. Linkėvičiai, A. Z. Vaideliūnai; \$15 - A. Deksnienė; po \$10, - B. Rudokienė, B. Čeika, P. Augaitis, V. Galeckas, J. Jūrenas, B. Stankus, S. Beržinis, B. Gudinskas, A. Lach, D. Bartulienė, V. M. Ratensperger, J. Lukšys, P. Kanopa, P. Pekarskienė, M. Rudokienė.

Kanados Lietuvių Fondas reiškia nuoširdžiausią užuo - jautą pasilikusiai žmonai, sūnui, artimiesiems ir drau - gams.

K. L. F.

montreal

"LN" SPAUDOS VAKARAS

Š. m. gegužės 3 d., AV Pa - rapijos salėje vyko tradici - nis, bene 38-tasis "NL" Spau - dos Vakaras. Jame buvo ir netradicinių, bet visų mie - lai sutiktų naujienų: kalbos buvo trumpos; dosnumą pa - rodė ir mūsų kolonijos jau - nos merginos PAVASARIO daininikės, padovanojusios savo atliktą programą "NL" labui; muzika - mikliai valdo - ma Alberto ŠULMISTRO, ku - rio tėvas Jonas ŠULMIST - RAS sutiko paskolinti savo neseniai įsigytą modernią aparatūrą.

Salė ir stalai kukliai, bet skoningai papuošti, sutiko svečius, kurių buvo apie 200.

Atvykusius trumpu žo - džiū pasveikino ir palinkėjo maloniai praleisti vakarą Birutė Nagienė. Ji pristatė iš toliau atvykusius specialiai į šį Spaudos Va - karą: dail. Anastaziją - Ta - m o š a i t i e n ė, buvu - sią montrealietę, jau seniai apsigyvenusią Kingstone, Ont., Petrą R e g i n a su žmo - na iš Brockville, Ont., J. Kisielaity su žmona iš Cornwall, Ont.

Ji taip pat pristatė meninės programos dalyves, dirigentę muz. Ingrid Tark ir akomponiatorių Jeff Fisher.

PAVASARIO Mergaičių Choras parodė stiprią pa - žangą balsų technikoje, žo - džiū tarime bei dainų atli - kime. Atrodo, kad jų rimta meilė dainai su kiekvienu pasirodymu atneša vis gr - žesnių rezultatų. Publikai la - bai šiltai jas sutikus, priedo girdėjome žaismingą, melo - dingą kacių "operą". Ji buvo padainuota užtikrintai ir gy - vai, tik trūko kiek vietos scenoje.

Dirigentė ir pianistas gavo po gėlę, kaip ir i sce - na iškviešta PAVASARIO administratorė Jadvyga B a l t u o n i e n ė.

"NL" Valdžybės p - kas Juo - zas Š i a u č i u l i s, padėkojęs PAVASARIUI už dalyvavimą Spaudos Vakarė ir gražų programos atliki - mą, įteikė kiekvienai po me - niškai atspausdintą Lietuvos Himno tekstą.

"Atžalyno" tautinių šokių grupė iš Toronto.

Švelniai muzikai gau - biant, svečiai šnekučiavosi, pasinaudodami veikiančiu baru.

Jis taip pat priminė apie dabar vykstantį "NL" Namų Remonto Vajų, prašė prie jo prisidėti ir pakviestą trum - pam žodžiui Toronto "NL" Rėmėjų Būrelio p - k a, buvusį montrealietį Leoną Gi - rinį. Jis pasveikino "NL" Rėmėjų Būrelio vardu, o taip pat ir Kanados Lietuvių Fondo Tarybos vardu, kur jis eina sekretoriaus parei - gas. Pranešė ir svarbią žinią, kad KLF Taryba paskyrė Remonto Vajui 3000 dole - rių. Už tai KLF priklauso visų mūsų padėka ir prane - šimą palydėjo plojimų banga.

Vakarienei baigiantis, prasidėjo šokiai. Buvo pra - vestas tradicinis šokių - valso, tango ir disco premi - javimas.

Šokių Konkurso Komisiją sudarė Birutė Nagienė, J. Piečaitis ir P. Regina. Lai - mėjo už valsa Daiva J a u - g e l y t ė su partneriu, už tango - Jonas Š u l m i s t - r a s ir Valerija Biliū - n i e n ė, už disco - nie - k a s, nes buvo tik viena šokanti pora...

O tačiau, daug vėliau, artėjant vidurnaktiui, nutaru - sios, turbūt, kad niekas, nei jaunesnių, nei vyresnių neiš - simiklins, jaunosios merginos puolėsi šokti, ir jeigu tada būtų reikėję skirti premiją - trofėją, nebūtų turimų užte - kę.

Kartas nuo karto J. Šiau - č i u l i s pranešinėjo aukotojų pavardes, kartas nuo karto praeidavo loterijos bilietėlių siūlytojos. Pasirodžius laimė - jusių lentai, jau matėsi tai paveikslą, tai puošnų vyno butelį, tai kristalo stik - lines, plokšteles besinešan - tieji. O muzika sau bangavo.

Sklandžiai pravestas Va - karas suteikė malonumo sve - čiams ir džiaugsmo rengė - jams, nes parodė, kad mont - realiečiai dar neleidžia laiko dulkėms apnešti mūsų visų kultūrinių parengimų. b.

(bus daugiau)

SPAUDOS VAKAR "NL" NAMŲ REMONTO VAJUI AUKOJO:

Po \$ 500, - "VILNIAUS Šaulių Rinktinė Kanadoje; NIDA - Medžiotojų ir Žvejotojų Klubas; Montrealyje; \$ 200, - L. K. MINDA UGO Šaulių Kuopa; po \$ 100, - Montrealio Jaunimo Ansamblis GINTARAS, K. L. B. Montrealio Apylinkės Valdyba; NERINGOS Jūrų Šaulių Kuopa, Petras Regina, P. Gulbinskas; po \$ 50, - Alb. Paškevičius, M. Šulmistras, Ig. Petraus - kas, dail. A. ir A. Tamošaičiai, K. L. K. Moterų Draugijos Montrealio Skyrius, J. Pukteris, A. ir M. Čepuliai, Vyt. Barauskas; Ed. Vaicekaskas, P. \$40, - Ed. Vaicekaskas; \$35, - P. ir O. Kerevičiai; po \$30, - J. Paunksnys, J. Piečaitis, Alb. Jonelis, p. Piešiniene; po \$25, - N. ir V. Trečiokai, J. Baron, J. Cialka, kun. St. Šileika SDB, W. Genteman, A. J. Išganaičiai, Šv. Kazimie - ro Parapijos Choras, J. ir S. Skučai, X. X. P.; po \$ 20, - A. Petraitytė, V. Biliūnienė, Ant. Keblys, J. Ki - sielaity, M. Grinkus; po \$ 15, - Pr. Galdikas; po \$10, - S. Andraitytė, R. Bulovas.

VISIEMS, taip nuoširdžiai prisidėjusiems prie šio Vajaus - nuoširdžiausia PADĖKA. "NL"

"NL" SPAUDOS BALIAUS LOTERIJAI AUKOJO:

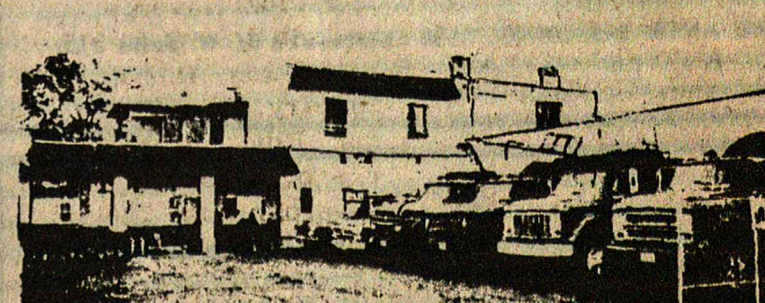
K. Sitkauskas, E. Paunksnienė, B. Nagienė (3), P. Snapkauskienė, J. Šulmistras (2), A. Mylė, O. Mylienė, J. Žitkus, A. Blauzdžiūnas, V. Biliūnienė, P. Dikaitis, V. Misevičienė (2), V. Stankevičienė, J. Šiaučiulis (6), M. Grinkai, M. Kasperavičienė (2), V. Barauskas, D. Mo - zuraitis, J. Dalmotas, H. Bernotienė, P. Petrauskas, M. Šimkus, A. Urbonas, V. Jakonis, "X", L. Girinis, "X" (2), "x", G. Alinauskas, "NL" (7).

Limikiai buvo įvairūs - netrūko švelnesnių ir stip - resnių gėrimų; buvo paveikslų, kristalo, plokštelių ir kt. Visiems "NL" Valdyba ir darbuotojai nuoširdžiai dėkoja.

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir priimanomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

LAI DO J I M O I S T A I G A

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNOS KAPAVIETOS

Dino

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAI DŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE);
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. - 12 v.r.-r.
Narys of "Better Business" Buro

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:
Tel. 533-3531

montreal

• GEGUŽES 8 d., KETVIRTADIENI, 7:30 val. v. SESELIU NAMUOSE dr. Mildos Danytės knygos pristatymas. Knyga parašyta apie LIETUVIŲ IMIGRACIJĄ KANADON.

• GEGUŽES 11 d., SEKMADIENI, po pamaldų AV PARAPIJOJE- MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS.

• MONTREALIO MIRUSIŲ ŠAULIŲ KAPŲ LANKYMAS vyks GEGUŽES 18 d.

Šauliai renkasi prie Cote des Neiges Kapinių Koplyčios 3 val. p. p. punktualiai. A. M.

IDOMIOS SKAIDRĖS

K. L. K. MOTERŲ D- JOS Montrealio Skyriaus susirinkimas vyks GEGUŽES 25 d., po 11 val. pamaldų, Sese- lių Namuose.

Dr. Jūratė CIPLIJAIUSKAITĖ- TANNER rodys skaidres apie actekų ir majų kultūros liekanas, kurios padarytos keliaujant po Meksiką ir Peru valstybę.

Po susirinkimo - kavutė.

• Šv. ONOS DRAUGIJA švenčia savo 75-metį GEGUŽES 31 d.

• GEGUŽINĖS PAMALDOS AV bažnyčioje laikomos kas vakarą 7 valandą. Mišios, litanija ir palaiminimas.

• LUKOŠEVIČIENĖ Bronė, susirgusi tulžimi, gydėsi Victoria ligoninėje, kur buvo operuota.

"LITO" VALDYBOJE

Metiniame LITO narių susirinkime Valdybos dviejų narių, baigusį savo kadenciją vietą kandidatavo 3 asmenys. Naujai išrinktas A. Gustainis ir perrinktas H. Dauderis. Į Kredito komisiją aklamacijos būdu perrinktas V. Piečaitis, tokiu pat būdu į Revizijos komisiją V. Lukošius.

PRASIDĖJO ŽUVAVIMO SEZONAS

Montrealio apylinkėse oficialiai šį savaitgalį prasideda žuvavimo sezonas.

St. Louis, St. Francis, Lake of Two Mountains, taip pat Richelieu, Ottawos ir St. Lawrence upėse vanduo jau yra švarus, neršimas pasibaigė ir žuvelės yra alkanos.

Sėkmingiausias dabar žvejavimo būdas yra "trolling" iki 3 pėdų gilumo pakraščiuose, ypač bėgančiame, sūkuriuotame vandenyje, naudojant No7 sidabrinį, žėruojantį ("fluorescent") raudoną Rapalą arba Rebel blizges. Taip pat panaudokite Canadian Wrigler vidutinio dydžio bei Nils Masters, irgi oranžinės spalvos Flatfish ir įvairius imituojančius dži-gus ("jiggs").

Jeigu "trolling" nesisektų, sustokite ir iš laivelio ar pakrantės pamėginkite Veltic arba Mepps Aglia su gabaliuku naktinių sliekų. Jig-a- Jo Jiggs irgi yra patartina naudoti tokio metodo žvejybai.

Sezonas yra atidarytas ir ešeriams, ūsoriams ("cat-fish"), karpiams. A. M.

"LITAS" IR JO REIKSMĖ MONTREALIO LIETUVIAMS

D.N. Baltrukonis

Balandžio 19 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko 31-masis Montrealio Lietuvių Kredito Unijos LITO metinis susirinkimas. Salė prisipildė kone pilnutėlė lietuvių iš visokių politinių pakraipų, religinių pažiūrų ir visokio amžiaus; čia gimusių ir iš Lietuvos ar iš kitur atvykusių. Buvo žmonių, dirbančių įvairiausius darbus - nuo eilinių darbininkų iki intelektualųjų.

Šio rašinio tikslas nėra grynai atpasakojimas įvykio eigos ar jo sausų statistikos duomenų perdavimas, nors LITO praeitų metų atsiekimai yra tikrai verti aukštojo vadovybės pagyrimo.

Galima nors trumpai paminėti, jog LITAS paaugo apie 3½ milijono dolerių, kas lygu maždaug 25%. Tai yra tikrai džiugu ir malonu konstatuoti. Daug nuopelną tenka LITO valdybai, o bene daugiausia, - tai jo vedėjui Br. NIEDVARUI.

Tačiau virš visų šių malonių pranešimų, LITO atsiekimus, jo pažangą ir sekančių metų užbrėžtus tikslus, iškyla dar kitas jo vaidmuo - tai viena iš retų progų bent kartą metuose susirinkti tautiečiams, visokio amžiaus, pakraipų bei išsilavinimo, kur visi galėtų bent keletą valandų pabendrauti, tarpusavy pasimatyti. O buvo nemažai ir tokių, kurie paprastai niekur kitur per ištisus metus nepasirodydavo.

Kitas labai įdomus ir, pasakyčiau, produktyvus, bei LITO veiklai, jo augimui naudingas aspektas - tai viešos diskusijos. Iš salėje dalyvavusių tautiečių atsirado nemažai skaičius kalbėtojų, įnešusių gana gyvos kritikos, pastabų, sugestijų, kartais labai sveikų ir išmintingų.

LITO pirmininkas, vedėjas bei įvairių komisijų atstovai atsakinėjo į visus klausimus ar kritikas su nuoširdumu ir pagal savo geriausias žinias bei sugebėjimus.

Diskusijos virto tarsi į viešą Forumą, kuriam LITO pirmininkas teikėsi pašvęsti apie valandą laiko. Tai tikrai sveikintinas gestas, įnešęs į LITO veiklą daug naudos, demokratiškumo.

Ne visi klausimai buvo malonūs ar draugiški. Iš kalbėjusių tarpo pasirodė keletas gana gerų debatorių, "parlamentarų". Pažymėsim tai - G. Alinauskas, P. Adamonis, J. Lukoševičius, P. Styra, J. Blauzdžiūnas, J. Skučas ir keletas kitų. Visa tai įnešė į šį LITO metinį subūvimą daug margumo ir, sakyčiau, savotiško malonumo visiems dalyviams.

Po visų LITO dienotvarkėje sužymėtų punktų atlikimo, įvairių kadencijų rinkimų, ar perrinkimų ir jau minėtų diskusijų, sekė turtingos vaišės, nusitęsios iki vėlyvo vakaro. Šeiminingės savo darbą atliko pasigėrėtinai; gausūs patiekalai buvo gardžiai sudoroti. Pažymėtina yra PAVASARIO Mergaičių Choro tanyba, aptarnavusi kiekvieną stalą nuoširdžiai ir paslaugiai. Vaišėms baigiantis vyko gyvas prie įvairių stalų sėdėjusių tautiečių bendravimas.

Susumuojant LITO šio metinio įvykio naudą ir reikšmę visai mūsų Montrealio lietuviškajai visuomenei tenka pabrėžti, jog tai buvo tikrai labai visapusiškai naudingas subūvimas, rišantis bei cementuojantis visas mūsų lietuviškasias gretas.

Ši finansinė įstaiga, be jau grynai komercinio patarnavimo, atlieka dar daug kitokių funkcijų lietuviškosios kultūros išlaikymo laukuose. LITAS paskyrė iš savo pelno nemenkas sumas spaudos (T;Ž. ir NL) parėmimui, abiejų parapijų chorams, "Pavasariui" ir Vyrų Oktetui, "Lietuviškajai Radijo valandėlei", "Gintaro" ansamblui bei kitoms lietuviškoms institucijoms.

Taigi, LITO steigėjai atliko tikrai milžinišką darbą bei pasitarnavimą mūsų Montrealio lietuviškajai visuomenei gyvuoti ir išsilaikyti.

O ir vakaras pasitaikė nepaprastai pavasariškas bei malonus. Skirstėmės namo, dvelkiant švelniam vėjeliui, o giedrame nakties danguje šviečiant jaunam mėnuliui.

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė
ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel. 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remdėliuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel.: 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel.: 481-6608

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALIUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE St. MONTREAL, Que. H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIAI: 3907 A ROSEMONT BLVD.

ir ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

KASOS VALANDOS

1475 DE SEVE 3907 A ROSEMONT ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

PIRM. ANTR. TREČ.	9:00-3:00	
KETVIRTADIENIAIS	12:00-8:00	4:00-8:00
PENKTADIENIAIS	10:00-6:00	2:00-6:00
SEKMADIENIAIS	10:30-12:30	10:30-12:30

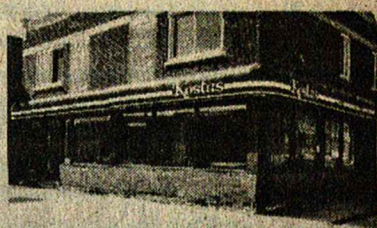
DUODAME VISUS BANKINIUS

PATARNAVIMUS

AKTYVAS VIRŠ \$ 17,000,000. REZERVAS \$ 600,000.

DABARTINIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

RESTORANAS KOSTAS

Įvairūs gėrimai

Specialybė - "BROCHETTERIE" -

Mėsa kepta ant iešmo. Vėsinama salė.

Reception Hall

Priėmimų salė 2-me aukšte, talpina apie 120 asmenų, tinkama banketams, vedyboms ir kitiems susibūrimams.

6201 Bannantyne, Verdun

(coin Allard corner)

768-2707 - 768-9189

- Automobilių nuoma
- Naujų ir vartotų pasirinkimas
- Pardavimas ir
- Aptarnavimas

5987 Verdun Ave., Verdun, P.Q. H4H 1M6

Tel.: (514) 768-2551

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T 3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

MEMBER

FOTO M.L.S. SYSTEM

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas

PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181 Residence: 737-0844.

TEL.: (514) 767-4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

NEPRIKL AUSOMA LIETUVA

PARDUODAMA

elektrinė krosnis gerame stovyje.

Skambinti Tel.: 767-8684

PARDUODAMAS

2 butų namas Verdune, 1056-1058 6-th Ave.

Kaina - \$46,000.- Telefonas: 767-8132

Dr. J. MALISKA

D. D. S.

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.

Tel. Bus.: 866-8235

Namų: 761-4675

Dr. Philip Stulginski

D. D. S.

Dantų gydytojas - chirurgas
8806 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209, 364-4658

Tel.: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.

Šeštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.

Sekmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.

GREITAS, NEKAINUJANTIS PRISTATYMAS

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

NOTARAI

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

5 Place Ville Marie, Suite 1220

Montreal, P.Q. H3B 2G2

Tel. (514) - 871-1430

TAKSŲ FORMŲ PILDYMAS

GREITAM IR TIKSLIAM PATARNAVIMUI

KREIPKITĖS Į

ROBERT BERNOTAS B.Com.

Tel. darbo: 871-1430